

Progresssiematrix

Totaaloverzicht

september 2019

Scouting

**Speciale versie voor
waterscoutinggroepen!**

Progressiematrix

Inhoudsopgave

Uitdagende Scoutingtechnieken	3
Snijden / hakken / zagen	3
Stoken	4
Primitief koken	5
Kaart en kompas	6
Routetechnieken	7
Schiemannen	9
Pionieren	10
Kamp / bivak	11
Seinen	12
Zeilen / varen	13
Kanoën / kayakken	14
Roeien / wrikken	15
Luchtvaart: technieken en lijnbestuurd vliegen	16
Spelen met lucht en modelbouw	17
Expressie	18
Dansen	18
Filmen	19
Fotograferen	20
Grafische technieken	21
Handvaardigheid	22
Textiele werkvormen	23
Toneelspelen	24
Muziek maken	25
Schriftelijke expressie	26
Sport & Spel	27
Sporten	27
Spel (postenspel)	28
Spel (renspel)	29
Spel (binnenspel)	30
Spel (teamspel)	31

Buitenleven	32
Buitensport	32
Milieu	33
Natuurbeheer	34
Weer	35
Sterrenkunde	36
Natuureducatie	37
Internationaal	38
Scouting wereldwijd	38
Internationale uitwisselingen	39
Culturen	40
Samenleving	41
Je eigen omgeving	41
Cultureel erfgoed	42
Maatschappij	43
Identiteit	44
Zelfbeeld	44
Groep	45
Levensovertuiging	46
Veilig & Gezond	47
Koken en voeding	47
Hygiëne	48
Veiligheid	49
EHBO	50
Middelengebruik	51
Omgaan met elkaar	52

Progresssiematrix

Uitdagende Scoutingtechnieken Snijden / hakken / zagen

Toelichting

Omgaan met een mes / zaag / bijl. Bevers en welpen maken kennis met deze hulpmiddelen en worden zich bewust van de gevaren. Oudere jeugdleden zijn motorisch verder ontwikkeld en oefenen verschillende technieken. Ze leren dat om materiaal goed te kunnen blijven gebruiken, je het ook moet onderhouden. Daarnaast kunnen ze een zaag / bijl op grotere objecten toepassen.

De fijne motoriek van bevers is nog niet goed ontwikkeld. Zij leren wat een bijl en een zaag is en dat het gebruik hiervan gevaarlijk kan zijn. Onder begeleiding kunnen bevers een eenvoudig mes gebruiken. Denk hierbij aan het snijden van zachte materialen, zoals fruit, klei, deeg, of piepschuim.

De fijne motoriek van welpen is al aardig ontwikkeld. Zij leren zelfstandig een keukenmes te gebruiken. Ze maken onder begeleiding kennis met de techniek van zagen (figuurzagen, spanzaag) en passen deze toe (bijvoorbeeld met de Natuurwerkdag). De oudste welpen oefenen met het vasthouden van een bijl: hoe kun je er veilig mee lopen en de bijl aan iemand anders geven (=niet echt gebruiken!). Ze leren waar de bijl voor dient. Daarnaast maken ze kennis met basisregels wat betreft het gebruik van een zakmes (zittend snijden, van je af snijden, etc).

Scouts hebben ervaring in het gebruiken van een eenvoudig mes. Ze oefenen de verschillende grepen van een zakmes. Zelfstandig maken scouts gebruik van verschillende soorten zagen, zoals beugelzaag, klapzaag, spanzaag. Ze kunnen een zaagblad vervangen en brandhout zagen. Daarnaast leren scouts om een handbijl en driekwartbijl te gebruiken (afhankelijk van hoe groot de scout is). Tot slot weten scouts dat je zorgvuldig met materiaal om moet gaan, zodat je het kunt blijven gebruiken. Ze ruimen materiaal op en kunnen dit controleren en onderhouden.

Door hun ervaring met het gebruik van verschillende messen leren explorers om hier wat fijnere dingen mee te snijden (hout bewerken). Explorers krijgen inzicht in wanneer een bijl geslepen moet worden en hoe de tanden van een zaag gezet moeten worden. Ook het onderhoud van een bijl kunnen explorers doen, zoals de steel vervangen en de bijl slijpen. Explorers oefenen in het gebruik van andere bijlen: een hele aks en kloofbijl. Oefenen met het gebruik kan door middel van snijwerken maken, bijvoorbeeld van een bootje.

Roverscouts hebben het gebruik van materialen als mes, zaag, bijl in de vingers en ontwikkelen hun techniek om grotere objecten om te zagen of om te hakken (bijvoorbeeld een boom). Ze leren gebruik te maken van een motorzaag. Roverscouts kunnen hier een diploma voor halen. De technieken kunnen toegepast worden door bijvoorbeeld een oude riem aan te passen naar een juniorriem.

Progressiematrix

Uitdagende Scoutingtechnieken Stoken

Toelichting

Op een veilige manier een vuur / kampvuur aanmaken, brandend houden en doven. In de jongste speltakken worden de jeugdleden zich ervan bewust dat vuur ook gevaarlijk kan zijn en hoe ze daar op een veilige manier bij kunt zitten. Stap voor stap leren de jeugdleden hoe je een vuur aan kunt maken, welke verschillende technieken hiervoor zijn, hoe je het vuur brandend kunt houden en tot slot kunt doven.

Bevers leren wat een vuur is, dat je daar niet te dichtbij mag komen en hoe je wegloopt bij een kampvuur. Ze weten waar een vuur van gemaakt wordt en kunnen helpen bij het zoeken van hout. Ze leren over veiligheidsmaatregelen bij vuur (bijvoorbeeld waarom er een emmer water naast het vuur staat). Ze oefenen met het aansteken van een kaarsje. Boven het vuur bakken bevers marshmallows of een broodje.

Welpen leren wat je nodig hebt om een vuur te maken (branddriehoek) en hoe je het weer uit kunt maken. Ze zijn zich bewust van het gevaar van vuur en weten waarom je water / zand klaar moet zetten. Ze weten dat kleding brandbaar kan zijn en dat je daarop moet letten. Onder begeleiding oefenen welpen het maken van een vuur, bijvoorbeeld een klein vuurtje onder een blik om pannenkoeken te bakken. Ook kunnen ze een houtvoorraad aanleggen.

Scouts weten hoe je een kampvuur moet stoken en doen dit zelfstandig. Ze leren dat er verschillende soorten vuur zijn (pyramide, pagode, stervuur, etc) en waar die voor dienen. Scouts gaan letten op de veiligheid in de kampvuurplaats: ligt er geen rommel waar je over kan struikelen? Ze maken kennis met andere technieken om vuur te maken, zoals tondel en firesteel. Scouts zijn in staat om op een goede manier een vuur te doven. Ze weten op welke ondergronden je wel en niet kunt stoken.

Explorers hebben ervaring met het maken van vuur. Ze passen andere technieken toe om een vuur te maken (bijvoorbeeld vuursteen, vuurboog, tondel) en oefenen zelfstandig met de technieken die ze al kennen. Daarnaast zijn explorers in staat de grootte van het vuur te variëren. Explorers zijn zich bewust van de effecten van brand en nemen veiligheidseisen in acht.

Roverscouts beheersen de techniek om vuur te maken; een nieuw te ontwikkelen techniek is het Zweedse kampvuur. Zij bekwamen zich in het gebruik van bijzondere manieren om vuur aan te maken, zoals een elektronische ontsteking. Roverscouts kunnen veiligheidseisen rondom vuur overbrengen op anderen.

Progressiematrix

Uitdagende Scoutingtechnieken

Primitief koken

Toelichting

Koken op houtvuur, zelfgemaakte ovens of alternatieve bronnen (bijvoorbeeld solar-cooking). Bevers en welpen hebben weinig inzicht in wat koken is. Zij maken kennis met de basisvaardigheden als iets simpels warm maken, bakken of koken. Hoe ouder de jeugdleden worden, hoe moeilijker de techniek en hoe uitgebreider de gerechten die ze koken.

Bevers maken kennis met primitief koken door onder begeleiding simpel eten klaar te maken op een vuurtje of boven een kaars, zoals pannenkoeken of een broodje. Ook kunnen ze marshmallows roosteren. Ze leren dat door de warmte van het vuur het gerecht gaar wordt.

Welpen oefenen met moeilijkere gerechten die ook meer tijd nodig hebben om gaar te worden, zoals aardappels poffen en soep maken of een ei in een zakje water koken. Ook kunnen ze onder begeleiding brood bakken. Welpen leren aandachtspunten die belangrijk kunnen zijn bij primitief koken, zoals een pan insmeren met groene zeep.

Scouts kunnen een maaltijd koken en oefenen dit nu op een primitieve manier. Dit doen ze zelfstandig. Ze maken hierbij gebruik van houtvuur, tafelvuur, een simpele oven (bijvoorbeeld grondoven) of blikbrander. Tevens kunnen ze enkele van deze technieken op het water toepassen, zoals barbecueën op een vlot.

Explorers kunnen een houtvuur langer laten branden en zijn daardoor in staat uitgebreide en moeilijkere gerechten te koken. Voorbeelden zijn appeltaart, pizza, vis of gevogelte bereiden of een maaltijd voor de hele groep maken op open vuur. Ze maken daarnaast gebruik van uitgebreidere vuurtechnieken. Tot slot kunnen explorers eten uit de natuur klaarmaken.

Roverscouts beheersen de technieken om op verschillende alternatieve warmtebronnen (zoals onder de motorkap van een auto, of de motor van een wachtship) eten klaar te maken. Ook andere technieken kunnen gebruikt worden zoals roken (bijvoorbeeld van een vis).

Progressiematrix

Uitdagende Scoutingtechnieken

Kaart en kompas

Toelichting

Technische kennis over en het gebruik van een (water)kaart, navigeren door middel van kompas en GPS. Voordat jeugdleden kaart en kompas kunnen toepassen, moet hun oriëntatie ontwikkeld zijn. Door het gebruik van deze technieken ontwikkelen de jeugdleden ook de vaardigheid om zelf een route uit te zetten; dit geldt voor zowel land als water.

Bevers zijn nog veel bezig met zichzelf en wat er direct om hen heen gebeurt. Zij oefenen om zich te oriënteren in hun omgeving door bijvoorbeeld een plattegrond te maken van het gebouw of hun eigen huis. Ze maken hierbij gebruik van concrete, herkenbare punten. Daarnaast leren bevers wat links en rechts is en maken ze kennis met de vier windstreken.

Welpen zijn zich bewust van hun eigen omgeving en leren dat deze afgebeeld kan worden op een kaart. Ze leren wat er op een kaart staat, wat de coördinaten betekenen en wat een legenda is. Daarnaast kunnen welpen een bekende route naar een kaart projecteren en intekenen, bijvoorbeeld die naar hun eigen huis. Onder begeleiding oefenen welpen met lopen op kaart. Tot slot begrijpen welpen dat je een instrument (kompas) kunt gebruiken om te bepalen waar je heen moet. Ze leren de acht windstreken die erop staan herkennen en oefenen het gebruik van deze acht windstreken. Ook raken ze bekend met de oriëntatie op een boot, zoals stuurboord en bakboord.

Scouts zijn zich al bewust van de omgeving om hen heen en kunnen die vertalen naar een abstracte uitwerking op een (water/vlieg)kaart. Zij kunnen niet alleen op de kaart bekende plaatsen herkennen, maar ook een onbekende plaats waar ze zich op dat moment bevinden op de kaart opzoeken. Ze weten wat de schaal van een kaart betekent, kunnen met verschillende schalen werken en hun richting bepalen aan de hand van de kaart. Ze weten hoe een kompas werkt, kunnen met behulp van het kompas zestien windstreken bepalen en de vier kompasgrepen toepassen en zo een langere kompasroute lopen. Doordat ze zich ook buiten hun eigen omgeving kunnen oriënteren, kunnen ze navigeren over grotere afstanden en ook een route lopen met behulp van coördinaten. Scouts kunnen met een kompas de breedte van een rivier of de hoogte van een kerk berekenen. Ook raken ze bekend met alternatieve afstanden en snelheden, zoals (zee)mijlen en knopen. Ze lopen ze een GPS route, gebruiken een maankompas.

Door het veelvuldige gebruik van de kaart zijn explorers in staat om zelf een route uit te zetten op een (water)kaart of met behulp van kompas. Ze kunnen afstanden inschatten en bepalen welke wegen meer of minder geschikt zijn. Daarnaast leren ze wat kaartprojecties zijn en waarop kaart en kompas gebaseerd zijn (verschil tussen het kaartnoorden, werkelijk noorden en het magnetische noorden, declinatie, inclinatie, kaartsystemen (RD, WGS84 en what3words), etc.). Explorers leren de vijfde kompasgreep. Ze leren zelfstandig met GPS om te gaan, onder andere door te gaan geocachen en zelf coördinaten in te voeren in de GPS. Explorers kunnen zelf een kaart maken en een route uitzetten voor een zeiltocht. Hierbij behoort de kennis van betonnen en het effect van een stalen boot op het magnetische veld van een kompas. Ook kunnen er materialen worden gemaakt t.b.v. van navigatie, zoals een sleeplog.

Roverscouts kunnen zich oriënteren met behulp van kaart en kompas. Ze verdiepen hun vaardigheid wat betreft het gebruik van GPS en zetten zelf een geocache uit. Roverscouts zijn zich bewust van de stand van de aarde en kunnen zich zonder verdere hulpmiddelen oriënteren op zon en sterren, zoals een sextant. Ook kunnen ze bepalen waar ze zijn a.d.h.v. waarneming in de natuur. Roverscouts breiden hun vaardigheden wat betreft kaartlezen uit - ze kunnen in een heel ander soort omgeving en met andere soorten kaarten overweg (bijvoorbeeld buitenlandse kaarten, in de bergen oriënteren, verminkte kaarten). Begrippen als relatieve snelheid, verplaatsing over water t.o.v. verplaatsing over grond worden bekende begrippen.

Progressiematrix

Uitdagingende Scoutingtechnieken Routetechnieken

Toelichting

Verschillende manieren om een route uit te zetten, zonder gebruik te maken van kaart / kompas. Bevers en jongere welpen worden niet alleen op pad gestuurd en kunnen nog niet bepalen waar ze zijn of welke kant ze op moeten. Hoe ouder de jeugdleden worden, hoe meer richtings- en oriëntatiegevoel ze krijgen. De technieken (soort en moeilijkheidsgraad) en lengte van de tocht worden hierop aangepast.

Bevers ontdekken met behulp van speelse en beeldende technieken dat je door middel van aanwijzingen van de ene plek naar de andere plek kunt gaan. Bijvoorbeeld een speurtocht, route met lintjes, pijlen, paaseieren, punaiseplankje, kralen, oogjes, foto's, zilverfolie, of volgen de pijl van een GPS. Bevers leren dat je ook in het donker je weg kunt vinden (oefenen gebruik zaklamp).

Welpen leren op een meer abstracte wijze een route te volgen (kruispuntenroute / bolletje-pijltje). Ook oefenen ze met andere aanwijzingen, zoals geluiden / reuk, natuurlijke sporen. Ze zijn zich bewust van hun omgeving en weten hoe je van de ene naar de andere plek kunt komen. Hierdoor kunnen welpen in spelvorm oefenen hoe je een simpele route of speurtocht uit zet, bijvoorbeeld een lintjesroute of lichtjesroute op het water.

Scouts leren zelfstandig een korte route of een deel daarvan uit te zetten zonder fouten, bijvoorbeeld een fototocht. Daarnaast ontwikkelen ze de techniek om een route te volgen die met behulp van moeilijkere en abstracte technieken is uitgezet, zoals strippenkaart, oleaat etc. Scouts kunnen gebruik maken van meer natuurlijke sporen. Daarnaast kunnen ze in een verslag laten zien welke route ze afgelegd hebben, met behulp van diverse schetstechnieken. Veel technieken kunnen ook op het water toegepast worden, zoals blinde vlek op een waterkaart, strippenkaart op een kanaal of verhalende vaarroute.

Explorers kunnen, door het ruimtelijk inzicht, hun kennis van afstanden, ervaring en inzicht in de moeilijkheidsgraad van een tocht, een complete (vaar)route uitzetten (of controleren) voor anderen. Ze zijn zich hierbij bewust van de lengte en moeilijkheidsgraad en stemmen deze af op de doelgroep. Explorers lopen graag nog een tocht met routetechnieken, het liefst met bewerkte kaarten (bv variaties in schaal, kleur, ontbrekende delen), route puzzels of een eilandentocht met GPS.

Roverscouts ontwikkelen hun vaardigheden wat betreft het uitzetten van een route door een grote hike uit te zetten (bijvoorbeeld tijdens een HIT) waar meer aspecten bij komen kijken (zoals overnachting, thema en posten). Daarnaast oefenen roverscouts met het gebruik van routetechnieken die je in de auto nodig hebt, zoals navigatiesysteem en autokaarten lezen. Ze leren hun route te bepalen op internationale wegen. Ook oefenen ze met routes op het water uitzetten, rekening houdend met hoogtes van bruggen en stroming en getij.

Progressiematrix

Uitdagende Scoutingtechnieken

Routetechnieken - schema per leeftijdsgroep

Toelichting

De in dit schema genoemde routetechnieken zijn geschikt voor de leeftijdsgroep waar ze bij staan en voor de oudere leeftijdsgroepen. Bij de scouts kunnen dus ook de bij de bevers en welpen genoemde technieken worden gebruikt. Hier onder staan alleen de "routetechnieken". Tochten met kaart, kompas en GPS vind men op pagina 6.

Beschrijvingen

Fotoroute
Speurtocht

Sporen

Lintjesroute

Kruispuntenroutes

Oogjesroute
Smileyroute

Interactieve waypointroute

zoals Troovie, Wherigo of Tourtodo
(leiding heeft apparaat, bevers
kijken mee)

Overige digitale routes

Geluidenroute
Radio-vossen(jacht)

Beschrijvingen

Quizroute
Gesprokenroute
Geheimschrift (Jungle-alfabet)

Sporen

Reflectorroute

Kruispuntenroutes

Kralenroute
Kruispuntenroute
Aangezicht Kruispunten

Graden-kruispuntenroute

Bolletjesroute (8 windstreken)

Interactieve waypointroute

zoals Troovie, Wherigo of Tourtodo
(onder begeleiding)

Overige digitale routes

Printplatenroute
Radiokanalen Kruispuntenroute

Beschrijvingen

Stroomschema
Situatieschets
Geheimschriften zoals Ceasar-code,
semafoor of PZ-zoeker
Knopenroute

Sporen

Reukspoor
Natuurspoor

Kruispuntenroutes

Strippenkaart
Kruispunten Noordpijl
Kruispunten pijltjes
Doolhofroute
Oleaat

Graden-kruispuntenroute

Bolletjesroute (16 windstreken)
Bolletje-pijltjeroute
Vectorroute
Gradenroute

Interactieve waypointroute

zoals Wherigo of Tourtodo
(zelfstandig)

Overige digitale routes

Videoroute
Moederbordenroute

Beschrijving

Route in puzzelvorm
Geheimschrift (Braille of echte
codebrekers)

Sporen

Vegetatieroute

Kruispuntenroutes

Aangezicht strippenkaart
Blinde lijn
Lijnbenaderingroute
Oleaat op hoofdpijnkaart

Graden-kruispuntenroute

Bolletjesroute (32 windstreken)
Hieroglyphen
Vector draaiende Noordpijl
Helikopteroute
Vliegkoers

Interactieve waypointroute

zoals Wherigo of Tourtodo (zelf
uitzetten)

Overige digitale routes

Videoroute helikopterview
Presentatieroute

Beschrijving

Autoroute

Progresssiematrix

Uitdagende Scoutingtechnieken Schiemannen

Toelichting

Het maken van verschillende knopen met behulp van touw. Hoe meer ervaring de jeugdleden hebben, hoe moeilijker de knopen worden.

Bevers ervaren, eventueel in spelvorm, hoe je touw kunt gebruiken, bijvoorbeeld door het weven van of vlechten met touw. Bevers leren simpele knopen, zoals 'oud wijf' en platte knoop en ze leren veters strikken. Op die manier oefenen ze ook hun motoriek.

Welpen zijn al meer ervaren in het gebruik van touw en kunnen ingewikkeldere knopen nadoen, bijvoorbeeld bij het optuigen van een liewet, het maken van vriendschapsbandjes of scoobydooen. Welpen leren een aantal knopen (halve steek, slipsteek, schootsteek, timmersteek, platte knoop, mastworp, achtknoop, paalsteek, kikkerbeleg) en kunnen hier onder begeleiding een knopenplankje van maken.

Scouts hebben de basisknopen onder de knie en kunnen zelfstandig een sleutelhanger, een fluitenkoord (voor fluit of harpsleutel) of dasring maken. Daarnaast worden knopen gebruikt in pionierobjecten, bij het maken van een hangmat en tijdens het varen. Scouts leren de veelvoorkomende knopen zoals kruis-, steiger-, en diagonaalsjorring, trompetsteek, constrictorknoop, 8-vormige knoop en werpankersteek. Scouts maken zelfstandig een knopenbord en weten waar de verschillende knopen voor gebruikt worden. Verschillende soorten touw en de voor- en nadelen hiervan zijn bij scouts bekend. Ook leren ze technieken toepassen voor bijvoorbeeld het marrelen van een zeil.

Explorers zijn in staat om met behulp van touw knopen te maken die steviger moeten zijn en meer gewicht kunnen dragen. Explorers leren meer zeldzame knopen en sierknopen. Explorers herkennen verschillende soorten touw en kunnen stootwillen maken.

Roverscouts slaan zelf het touw en kunnen met behulp van touw grote en ingewikkelde objecten maken.

Progressiematrix

Uitdagende Scoutingtechnieken Pionieren

Toelichting

Objecten maken door op verschillende manieren hout aan elkaar te verbinden met behulp van knopen. Hoe ouder en meer ervaren de jeugdleden, hoe groter en moeilijker de objecten worden.

Bevers worden voorbereid op pionieren door het zelf maken van hutten en ze leren een pionierobject te herkennen. Bevers pionieren met dunne stokjes en maken deze vast met spekJes of klei, of gaan (iets groter) met bamboestokken en elastieken aan de slag om een toren te bouwen.

Onder begeleiding kunnen welpen twee driepoten met elkaar verbinden en vervolgens met dwarsbalken vastzetten. Ook kunnen ze een simpele ladder maken of een loopplank voor een boot. Welpen leren hoe je touw op moet schieten. Met sateprikkers / touw of bamboe / postelastieken kunnen ze mini-pionieren, waarbij ze niet per se officiële knopen hoeven te maken maar wel kunnen oefenen met het verbinden van hout en touw.

Scouts gaan zelfstandig pionieren. Ze kunnen kleine objecten bouwen als een keuken, vlot of catapult. Daarnaast leren ze hoe je touw moet spannen en onderhouden. Scouts houden tijdens het pionieren rekening met de omgeving, bijvoorbeeld om schade aan de natuur te voorkomen.

Explorers hebben de verschillende sjorringen onder de knie en leren specifiek welke sjorringen voor grotere objecten gebruikt worden. Ze kunnen al experimenterend zelf grotere objecten gaan maken, zoals een trappersbaan, een aanlegsteiger of een overnachtingsvlot. Explorers maken gebruik van katrollen.

Roverscouts leren vooraf een goede bouwtekening te maken van een pionierwerk en daarbij ook aspecten van veiligheid in acht te nemen, bijvoorbeeld bij een JOTA- toren, toegangspoort, een brug of zeilend/ gemotoriseerd vlot. Daarnaast leren ze pionierhout te maken.

Progresssiematrix

Uitdagende Scoutingtechnieken

Kamp / bivak

Toelichting

Overnachten in een gebouw of tent. De bevers en welpen wennen aan het slapen in een andere omgeving dan thuis, vervolgens maken ze de stap van overnachten in een gebouw naar kamperen. Oudere jeugdleden kunnen een tent op te zetten en gaan kamperen op een terrein verder weg van huis. Ze leren het maken van natuurlijke schuilhutten.

Bevers zijn gewend om thuis te slapen. Om te wennen aan slapen in een andere omgeving en niet in hun eigen bed maar in een slaapzak en op een matje, oefenen ze met het slapen in de eigen blokhut of een blokhut dichtbij huis (1 of 2 nachten). Met hulp van de leiding bouwen bevers hutten en slapen ze in een eigen gemaakte tent in de blokhut.

Welpen zijn al meer gewend om buitensthus te slapen en kunnen al meerdere nachten in een onbekende omgeving (andere blokhut) overnachten. De welpen leren dat je ook buiten een gebouw veilig kunt slapen en de oudsten ervaren (mits het niet te slecht weer is) wat het is om een nachtje in een tent te slapen. Welpen leren onder begeleiding een (dek)tent op te zetten. Welpen bouwen zelfstandig hun eigen hutten.

Scouts hebben al wat kampeerervaring achter de rug en gaan het kampterrein voor hun eigen ploeg inrichten. Zij leren zelfstandig een tent op te zetten en daarbij ook rekening te houden met ondergrond, omgeving, ed. Ze weten dat je zorgvuldig met het materiaal van de tent om moet gaan, hoe bijvoorbeeld lekkage ontstaat en hoe je de tent moet onderhouden. Scouts gaan wat verder weg kamperen/op bivak. Daarnaast oefenen scouts het primitief kamperen: kamperen met weinig materiaal / maken van een hut (bijvoorbeeld frietzak). Overnachten in een boot en op kamp gaan met de vlet hoort ook bij deze leeftijdsgroep.

Explorers gaan echt primitief kamperen (survival) en zetten hun tentje (lichtgewicht) ook op in het buitenland. Explorers kunnen een waterdichte natuurlijke schuilhut bouwen en overnachten hier ook in. Explorers kunnen ook avontuurlijkere kampen doen, zoals varen met een tallship of met racen mee doen (bontekoerace etc.).

Roverscouts zijn ervaren genoeg om in te kunnen schatten waar je buiten de bestaande kampeerplekken veilig kunt overnachten. Zij gaan wildkamperen of slapen in een aanhanger, iglo, of zeilen naar het buitenland (Engeland).

Progressiematrix

Uitdagingse Scoutingtechnieken Seinen

Toelichting

Overbrengen van een boodschap zonder te praten of schrijven. Bevers ontdekken dat voor communicatie een boodschap, zender en ontvanger nodig zijn. Ze leren verschillende manieren om een boodschap over te brengen. Hoe ouder de jeugdleden worden, hoe complexer de techniek is die gebruikt kan worden en hoe moeilijker de boodschap.

Bevers maken op een simpele manier kennis met communicatie. Ze leren met behulp van bijvoorbeeld een blikselelefoon hoe je netjes een boodschap over kunt brengen naar iemand die ver weg is. Bevers maken spelenderwijs kennis met seinen door simpele boodschappen naar elkaar te seinen met een zaklamp, fietsbel of gekleurde vlaggen en een vooraf bedachte code (bijvoorbeeld 1x = appel, 2x = boom enz).

Welpen weten dat je een boodschap over kunt brengen naar iemand anders die je zelf niet hoeft te zien en dat je daarbij gebruik kunt maken van andere technieken dan praten. Ze oefenen met het gebruik van simpele technieken zoals alfabet, fluitsignalen / geluidsignalen, geheime taal, geheimschrift, code. Daarnaast leren ze in spelvorm technieken waarbij grote afstanden overbrugd kunnen worden, zoals vlaggen, geluid en licht. Ook maken welpen kennis met elektronische vormen van communicatie zoals e-mailen en chatten. Tot slot kunnen welpen begeleid gebruikmaken van zendapparatuur (JOTA). Om seinen in de praktijk te zien kan een bezoek worden gebracht aan een vuurtoren.

Scouts beheersen de simpele technieken om een boodschap over te brengen en oefenen in het gebruik van meer complexe technieken als morse, braille, semafoor seinen en gebarentaal. Waterscouts leren bootvlaggen te gebruiken en wedstrijdvlagen, evenals seintekens op het water. Daarnaast oefenen scouts zenden met JOTA. Ze weten waarvoor de technieken bruikbaar zijn.

Explorers bekwamen zich verder in de geleerde technieken en gaan zelf morse zenden en HF tijdens JOTA. Ze kunnen beargumenteren wanneer je een bepaalde techniek wel of niet inzet.

Roverscouts weten hoe je een bepaalde techniek kunt gebruiken en wanneer. Ze kunnen een licentie halen voor radiozendamateur of marifoon/AIS. Ze specialiseren zich in een bepaalde techniek in relatie tot bijvoorbeeld internet, programmeren. Ook kunnen ze zelf seinen maken bijvoorbeeld in de vorm van kardinale betoning.

Progresssiematrix

Uitdagende Scoutingtechnieken

Zeilen / varen

Toelichting

Zeilen is op het water door de wind voortbewogen worden. Bij Scouting gebruiken we hiervoor lelievletten. Bevers en ook welpen leren wat drijven met je lichaam doet. Vanaf de welpenleeftijd weten jeugdleden wat je aan boord zoal moet doen en scouts kunnen dit zelf en anderen aansturen hierin. Explorers en roverscouts kunnen met onbekende boten op onbekend water zeilen. Scouts, explorers en roverscouts varen ook met motorboten. De precieze eisen rondom varen en veiligheid komen terug in het CWO-examen. Jeugdleden leren hun boot te onderhouden.

Voor je met bevers het water op gaat is het belangrijk stil te staan bij de eventuele risico's. De bevers varen niet zelf maar kunnen een keer mee aan boord gaan om kennis te maken met boten en het water. Hierbij is het noodzakelijk leidinggevende te hebben voor bevers en aparte bemanning voor de boot. Een manier om de bevers kennis te laten maken met zeilen is een regenpijp regetta te doen, waarbij de bootjes vooruit geblazen moeten worden. Bevers maken kennis met verschillende typen boten en kunnen deze herkennen (zeilboot, roeiboot, kano, motorboot, vrachtschip). Spelenderwijs maken bevers kennis met begrippen als bakboord en stuurboord. Bevers weten dat je een boot schoon moet houden.

Welpen gaan begeleid het water op en ze leren de basis veiligheidsregels zoals handen binnenboord, reddingsvest aan, handen nooit op de rand leggen, laag blijven en altijd luisteren naar de leiding aan boord. Welpen kunnen onder begeleiding commando's opvolgen voor roer houden, schoten aantrekken en vieren. Ze zijn op de hoogte van de verschillende bootonderdelen: roer, voordek, mast, zeil. Welpen kennen de basisbootonderdelen en veiligheids- en vaarregels (BPR of RPR) op het water. Welpen weten dat materiaal bijgehouden moet worden en dat alles een nieuwe verflaag nodig heeft na een vaarseizoen. Welpen kunnen een keer meehelpen met schuren.

Scouts gaan zelfstandig het water op onder normale omstandigheden, mits er voldoende zeilervaring / zeilkwaliteit aan boord is. Ze passen vaar- en veiligheidsregels op de kleinere binnenwateren toe en kunnen een sleep aanleggen, op draaiende wind aanmeren en boot verhalen. Scouts kunnen de CWO kwalificaties 'zeilen kielboot I', 'zeilen kielboot II', 'zeilen kielboot III', 'buitenboordmotor I & II' en 'buitenboordmotor III' behalen. Scouts helpen mee met het onderhoud van hun boot: ze weten hoe ze moeten schuren. Scouts kunnen anderen aansturen en hen vertellen wat er nog gedaan moet worden.

Explorers zeilen in andere typen zeilboten, zoals bijvoorbeeld de LelieClass, Lelieschouw en gaan zelfstandig het water op, waarbij ze kunnen inschatten onder welke omstandigheden dit veilig kan. Onder extreme omstandigheden kunnen ze veilig een haven bereiken. Ze onderhouden de eigen vloot en kennen de veiligheids- en vaarregels voor alle binnenwateren waarop zij varen. Explorers organiseren eendaagse / meerdaagse zwerftochten en voeren deze ook uit. Explorers weten hoe te handelen bij stromingen, sluizen en bruggen. Explorers trekken er ook 's nachts op uit om te gaan zeilen. Vanaf 16 jaar kunnen ze varen met een in-boordmotor en de CWO kwalificaties 'motorboot I' en 'motorboot II' halen. Ook kan een explorer zich verder ontwikkelen en de CWO kwalificaties 'zeilen kielboot IV' behalen of examineren roeien 'instructeur II' (en vanaf 17 jaar) 'instructeur III' worden.

Roverscouts zeilen in andere typen zeilboten, zoals bijvoorbeeld de LelieClass, Lelieschouw, catamaran, skutsje. Ze kunnen eventueel een opleiding doen tot zeilinstructeur (CWO) kwalificatie 'instructeur III', 'motorboot III', 'motordrijver', 'sleeptraining' of 'groot wachtschip' varen en kunnen een marifoombewijs halen. Roverscouts varen op onbekend water en op zee. Over diverse soorten wateren zetten ze een zeilkamp op en ondersteunen organisaties van nautische evenementen. Roverscouts maken een plan voor het onderhouden van hun vloot en voeren dit zelfstandig uit.

Progressiematrix

Uitdagende Scoutingtechnieken

Kanoën / kayakken

Toelichting

Kanoën / kayakken is in een (open) smalle boot varen, door middel van het gebruik van een enkele of dubbele peddel. Er wordt begonnen met leren peddelen in een Canadees, vervolgens kan er geleerd worden de kano te besturen en kan de begeleiding meer op afstand. De oudere speltakken varen met een kayak en tenslotte kan er gekayakt worden op extremere wateren.

Wanneer bevers niet kunnen zwemmen, raden we het af met hen te gaan kanoën of kayakken. Bevers gaan kayakken met leiding op basis van 1 op 1 begeleiding. Ze moeten altijd een reddingsvest dragen en de leiding helpt deze aan / uit te doen. Bevers leren dat ze in een boot stil moeten zitten. Bevers kunnen behendigheid met de peddel op doen door spelletjes op het land te doen.

Welpen gaan onder directe begeleiding kanoën. Ze oefenen de peddelbeweging. De oudere welpen kunnen de kano besturen. Welpen hebben kennis van basis vaar- en veiligheidsregels en weten wat te doen als de boot om slaat. Welpen voeren korte tochten uit en doen mee met spelen op het water. Welpen kunnen de kano vaarklaar maken. Welpen kunnen helpen met het opruimen en schoonmaken van de vaarmaterialen.

Scouts gaan, onder normale omstandigheden, zelfstandig varen met de kano. Scouts kennen de vaar- en veiligheidsregels op de kleinere binnenwateren. Ze voeren dagtochten uit en tillen de kano zelfstandig of met lichte hulp uit het water. Scouts kunnen na omslaan de kano veilig aan de wal brengen. Scouts kunnen zelfstandig de gebruikte materialen schoonmaken en opruimen. Scouts kunnen varen op een vlot.

Explorers kunnen zelfstandig varen en kunnen hierbij inschatten onder welke omstandigheden dit veilig kan. Onder extreme omstandigheden kunnen ze veilig aan land komen. Ze zijn op de hoogte van vaarregels en veiligheid. Explorers kunnen de leiding nemen over een groep kano's. Ze gaan wildwatervaren onder professionele begeleiding of nemen deel aan / organiseren een vlotrace van meerdere dagen. In de kayak oefenen explorers de behendigheid van sturen en leren ze eskimoteren. Explorers kunnen zelf hun kano / kayak onderhouden.

Roverscouts doen een meerdaagse trektocht in kayak / kano. Ze weten hoe hun ze spullen waterdicht kunnen verpakken en hoe het gewicht te verdelen is in de boot. Daarnaast zijn ze bekend met de voorzorgsmaatregelen bij het varen in het donker. Roverscouts kunnen leren om polyester te repareren. Roverscouts kunnen hun eigen kayak of kano maken.

Progressiematrix

Uitdagende Scoutingtechnieken

Roeien / wrikken

Toelichting

Door gebruik te maken van spierkracht een boot voortbewegen. Bij Scouting wordt gebruik gemaakt van de lelievlet. Wrikken is mogelijk vanaf begin scouts. Jeugdleden leren ook hun boot te onderhouden.

Door te peddelen kunnen bevers een opblaasboot vooruit krijgen en sturen. Ze dragen altijd een reddingsvest. Bevers kunnen nog niet in een lelievlet roeien. Wel kunnen bevers behendigheid met een peddel opdoen door spelletjes op het land te spelen.

Welpen gaan onder begeleiding roeien (met juniorriemen), ontwikkelen hun basiskennis over roeicommando's en roeitechnieken. Ze zijn op de hoogte van (basis) vaarregels, veiligheid op het water. Welpen voeren korte tochten uit en nemen deel aan spelen op het water. Ze begrijpen de werking van riemen. Welpen kunnen hun eigen riem onderhouden.

Scouts gaan, onder normale omstandigheden, zelfstandig roeien. Ze zijn op de hoogte van vaarregels en veiligheid op de kleinere binnenwateren. Ze voeren dagtochten uit en kunnen de CWO kwalificaties 'roeiboot I & II' en 'roeiboot III' behalen. Scouts kunnen zelfstandig wrikken en tijdens het roeien op elkaar inspelen. Scouts nemen deel aan races of wedstrijden.

Explorers roeien zelfstandig en kunnen hierbij inschatten onder welke omstandigheden dit veilig kan. Onder extreme omstandigheden kunnen ze veilig een haven bereiken. Ze organiseren meerdaagse zwerftochten / voeren deze uit. Explorers kunnen onder moeilijker omstandigheden en / of zonder wrikat wrikken.

Roverscouts oefenen met aangeleerde vaardigheden en kunnen aangeleerde vaardigheden overbrengen op jongere jeugdleden.

Progressiematrix

Uitdagende Scoutingtechnieken

Luchtvaart: technieken en lijnbestuurd vliegen

Toelichting

Leden van Scouting maken kennis met de praktijk van de luchtvaart. Hoe ouder de jeugleden, hoe uitdagender en ingewikkelder de kennismaking. Lijnbestuurd vliegen is een activiteit die voornamelijk binnen luchtscouting beoefend wordt. Er zijn instructeurs voor opgeleid, de gouden wing is als veiligheidsinsigne te behalen. In alle gevallen is veiligheid een belangrijk aspect.

Bij de bevers komt een piloot langs die vertelt over zijn vak. Bevers zien het verschil tussen een helikopter en een vliegtuig. Bevers spelen met vliegers in de wind of maken een vliegtuig van een ballon.

Welpen bezoeken een echt vliegveld en doen daar een speurtocht met vliegtuigvragen. Welpen leren dat een vleugelprofiel omhoog wil ('lift'). Ze leren over snelheid, zwaartekracht en dat lucht gewicht heeft. Welpen leren de basis over g-krachten, zoals het effect van een lift en springen. Welpen kennen de basis van hoe vliegtuigen eruit zien en hoe ze bestuurd worden. Welpen krijgen uitleg hoe het vliegen werkt en mogen samen met een instructeur zelf een rondje proberen. Ze leren de veiligheidsregels.

Scouts gaan op kamp een keertje (zweef)vliegen. Ze leren over lift en gaan dieper in op de verschillende andere luchtvaarttechnieken. Scouts kennen de zes basisinstrumenten voor vliegen/navigatie en weten wat je er mee kunt. Ze spelen in de flightsimulator en kunnen verschillende soorten vliegtuigen herkennen. Scouts leren zelfstandig vliegen en zijn bezig met de veiligheid zodat ze hun LB insigne de gouden wing kunnen halen. Ze leren de veiligheidsregels zelf toe te passen tijdens het vliegen.

Explorers regelen een proefles in een sportvliegtuig, gaan een keer parapenten of helpen mee op een vliegshow. Explorers werken in een kleine windtunnel aan diverse ontwerpen met luchtvaart. Explorers doen mee aan (internationale) wedstrijden. Ze leren de situatie in te schatten en ook op de veiligheid van de omstanders te letten.

Roverscouts kunnen een brevet halen of organiseren vliegwedstrijden voor jongere onderdelen. Ze kunnen lid worden van de Landelijke Luchtvaart Stam (LLS). Roverscouts geven les in het lijnbestuurd vliegen of doen de opleiding tot LB instructeur en zijn zich volledig bewust van alle regels. Roverscouts gaan parachutespringen.

Progressiematrix

Uitdagende Scoutingtechnieken
Spelen met lucht en modelbouw

Toelichting

Maken van modelvliegtuigen en spelenderwijs leren wat lucht doet met voorwerpen, jezelf etc. Luchtscouts zijn bezig met het maken van modelvliegtuigen. Aan de hand van verschillende proeven ervaren jeugdleden de werking van lucht die opstijgt als gevolg van warmte. De modellen en proefjes worden ingewikkelder naarmate de jeugdleden ouder worden.

Bevers doen simpele proefjes, bijvoorbeeld met een ballon gevuld met helium, een papiertje boven een föhn houden, het knutselen van simpele windmolentjes en ervaren hoe groot een parachute is. Bevers maken met papier hun eerste kleine vliegtuigje en proberen of deze kan vliegen.

Welpen maken een simpele luchtballon die met behulp van de warmte uit bijvoorbeeld een föhn opstijgt. Ze ervaren dat een parachute van licht en stevig materiaal is gemaakt. Welpen zijn bezig met het maken van hun eerste houten vliegtuigje en krijgen daarbij uitleg over hoe een vliegtuig vliegt. Ze maken een eenvoudige vlieger en gaan daarmee vliegeren.

Scouts maken zelf een luchtballon en doen hier simpele wedstrijden mee: wie komt het verst? Ze maken vliegtuigjes van diverse materialen. Scouts kunnen een simpele zeiklomp maken.

Explorers ontwikkelen nieuwe vormen van ballonnen en experimenteren hierbij met hoogten en soorten papier. Explorers maken hun eerste model carrier en stuntvliegtuig of een modelboot. Ook zijn ze bezig met het maken van grotere zwevers en eisen die horen bij het halen van de gouden wing insigne.

Roverscouts bedenken en maken hun eigen modellen (radiografische modelboot) en testen deze in zelf ontworpen windtunnels.

Progressiematrix

Expressie Dansen

Toelichting

Dansen kan in veel verschillende vormen, vaak in combinatie met muziek. Bevers en welpen leren gecontroleerd bepaalde bewegingen te maken. Tieners en jongeren begrijpen hoe je door middel van dans iets kunt uitbeelden.

Bevers leren op een eenvoudige manier dat je aan de hand van muziek met je lichaam bepaalde bewegingen kunt maken. Ze leren de bewegingen van iemand anders na te doen en doen eenvoudige dansspelletjes of bedenken een regendans. Bevers dansen alleen, maar weten dat je ook in paren of groepen kunt dansen.

Welpen kunnen gecontroleerd bewegingen nadoen en leren dat je door middel van verschillende bewegingen andere dingen kunt beelden. Ze zijn lenig en beweeglijk. Welpen dansen alleen of in groepen, bijvoorbeeld met streetdance. Of doen een spel met dansen zoals een groot waterballet.

Scouts weten dat er verschillende vormen van dans zijn en dat de manier van dansen ook te maken heeft met een bepaalde (sub) cultuur. Ze weten op welke manier muziek invloed heeft op een dans. Scouts oefenen met dansen als breakdance, volksdansen, linedance. Scouts dansen in paren en leren om tijdens het dansen rekening te houden met elkaar. Scouts leren ook dansen in een ander perspectief te zien zoals bijvoorbeeld met admiraalzeilen.

Explorers zijn in staat om zelf te bedenken welke dans ze kunnen gebruiken om iets te vertellen of uit te beelden. Explorers leren over de oorsprong van stijldansen, salsa en capoeira en oefenen de bijbehorende danspassen. Ook kunnen ze dansen naar een ruimer perspectief verplaatsen, zoals carroussel zeilen.

Roverscouts kunnen zelf een dansvoorstelling maken en hiervoor de choreografie en muziek uitwerken.

Progresssiematrix

Expressie Filmen

Toelichting

Het maken van filmopnames. Bevers en welpen zijn nog niet bekend met de werkwijze en leren deze stap voor stap te beheersen. Ze ontdekken dat je een verhaal uit kunt beelden en welke perspectieven je kunt gebruiken om te filmen. Oudere jeugdleden leren hoe een verhaal te laten zien en welke technieken er bij het film maken aan bod komen.

Bevers ontdekken dat als je iets filmt, je dit later terug kunt zien (bijvoorbeeld een activiteit doen, de leiding filmt dit, later terugkijken). Bevers kunnen onder begeleiding zelf een filmpje maken waarbij ze leren dat ze de camera/smartphone stil en recht moeten houden.

Welpen leren dat je door te filmen een verhaal kunt laten zien. Met behulp van de leiding kunnen ze hier een verhaallijn in aanbrengen. Welpen weten dat er verschillende soorten films zijn en dat de lengte varieert (videoclips, filmjes, tv, echt of geacteerd). Welpen herkennen of iets van dichtbij of ver weg is gefilmd, van onder- of bovenaf, vanaf de kant of vanaf het water.

Scouts weten niet alleen hoe je een verhaal kunt verzinnen en dit vervolgens kunt filmen, ze kunnen ook inschatten op welke manier ze een bepaald verhaal kunnen vertellen aan de hand van dingen die ze zien of gebeuren (bijvoorbeeld, het maken van een filmverslag van een kamp / activiteit of een veiligheidsinstructie op en rond het water). Onder begeleiding kunnen ze zelf filmen. Scouts weten welk perspectief ze in kunnen zetten.

Explorers maken zelfstandig een film of videoclip. Ze zijn in staat om rekening te houden met alle aspecten die daarbij komen kijken - draaiboek, aftiteling, muziek, decor, acteurs, beweging van boten etc. Ze kunnen rekening houden met het soort film dat gemaakt moet worden (kort / lang, fictie/non-fictie etc.). Ook leren ze hoe sportcamera's gebruikt kunnen worden.

Roverscouts zijn zich bewust van de dingen die om hen heen gebeuren. Ze weten hoe je door middel van film een verhaal kunt vertellen en welke technieken je daarbij kunt inzetten. Ze maken verschillende opnames, en monteren deze zodat een film ontstaat. Deze kennis en vaardigheden kunnen ze inzetten om serieuze onderwerpen uitgebreid aan de orde stellen, bijvoorbeeld door het maken van een documentaire of instructiefilm.

Progresssiematrix

Expressie Fotograferen

Toelichting

Vastleggen van een moment, met (digitale) fotocamera en deze beelden afdrucken of laten afdrucken. Naarmate de jeugdleden ouder worden, nemen hun vaardigheden toe en nemen de mogelijkheden waarvoor ze fotografie kunnen gebruiken toe. Bevers en welpen maken kennis met fotografie en leren de basisbeginselen. Oudere jeugdleden kunnen fotografie doelgericht inzetten en leren ook meer over de werking van een camera en het ontwikkelen van foto's.

Bevers oefenen met het gebruik van een (wegwerp-)fototoestel of smartphone en leren gericht foto's te maken, door bijvoorbeeld voor elkaar een fotospeurtocht te maken. Bevers kunnen met simpele apps zoals snapchat foto's bewerken.

Welpen zijn al wat vaardiger in het gebruik van een fototoestel. Welpen maken foto's van de omgeving en kunnen een fotoverhaal of collage maken over een bepaald onderwerp. Ze kunnen kennis maken met foto's nemen onder water.

Scouts kunnen goed omgaan met een fototoestel. Ze maken een fototocht en een uitgebreid fotoverhaal, inclusief foto's van omgeving / planten / dieren. Scouts zetten foto's op internet. Scouts kunnen onder begeleiding foto's ontwikkelen in een doka. Scouts kunnen spelen met effecten, zoals licht breken door foto's vanuit het water naar de kant te maken.

Explorers verzorgen een fotopresentatie en leren seriematig werken. Ze kennen de basiswerking van een camera en flitser. Explorers maken hun eigen doka en ontwikkelen zelf foto's van een analoge camera. Explorers kunnen foto's maken in moeilijkere situaties, bijvoorbeeld tijdens duiken.

Roverscouts maken goede foto's voor persverslagen en de website van de groep/stam. Ze leren van een fotograaf wat een goede foto is en maken onder begeleiding van de fotograaf een aantal foto's. Ze leren actiefoto's en een fotoreportage maken, van bijvoorbeeld een wedstrijd.

Progressiematrix

Expressie Grafische technieken

Toelichting

Verschillende technieken om drukwerk te vervaardigen, bijvoorbeeld tekenen, zeefdruk (2D). Hoe ouder de jeugdleden, hoe fijner hun motoriek en hoe moeilijker de technieken die ze toepassen. Oudere jeugdleden kunnen meerdere technieken en materialen door elkaar gebruiken. Welpen werken gestructureerd waar bevers vrij werken, scouts leren nieuwe technieken en explorers / roverscouts gaan meer experimenteren en doelgericht werken.

Bevers kunnen onder begeleiding eenvoudige grafische technieken toepassen, met behulp van verschillende materialen (piepschuimafdruk maken, wascotekening met zwarte verf, kaarsvet-ecoline tekening, spatten, afdrukken van boomschors of geld, potloden, stiften). Bevers gebruiken meerdere kleuren en werken vooral groot, het liefst met waskrijt en vingerverf. Bevers hebben nog moeite precies af te beelden wat ze zien.

Bij welpen is de fijne motoriek beter ontwikkeld. Jonge welpen verliezen hun interesse in tekenen, gestructureerde tekenopdrachten en schilderen zijn dan goede alternatieven. Oudere welpen willen tekenen zoals het hoort (dieren, auto's, mensen, perspectief). Welpen kunnen een opdracht uitvoeren en hierbij zelf kiezen welke techniek ze gebruiken. Welpen zijn in staat om zelf materiaal te maken, bijvoorbeeld een aardappelstempel en gaan onder begeleiding batikken. Andere mogelijkheden zijn mandala's en geometrische figuren maken, striptekenen, meten met behulp van een lineaal.

Scouts zijn toe aan het gebruik van meer complexe technieken en ander materiaal. Oudere scouts kunnen een logo ontwerpen (al dan niet op de computer) en dit vervolgens op een T-shirt zeefdrukken. Zwart/wit, maskers, gekke figuren, 'heftiger' striptekenen spreekt aan. Andere voorbeelden zijn schatkaarten tekenen, plattegrond van een fantasie-eiland, vlaggen ontwerpen, fantasievoertuigen bedenken. Scouts worden erg kritisch over hun eigen werk. Scouts kunnen een beschildering voor een leliet zelf ontwerpen en uitvoeren.

Explorers kunnen zelf de materialen maken om een bepaalde techniek toe te passen, bijvoorbeeld een zeef om te zeefdrukken. Ze zijn in staat om grote afbeeldingen te maken en passen hun materiaal aan de ondergrond aan (bijvoorbeeld muurschildering in het lokaal). Andere technieken die explorers gebruiken zijn schmincken, decors schilderen, photoshop, fantasy, reclame, posters maken, escherachtige tekeningen. Explorers tekenen ontwerpen van gebouwen, stoffen, kleding, etc.

Roverscouts gaan aan de slag met verschillende druktechnieken. Ze maken zelf verfstoffen met natuurmateriaal of pigmenten, olie, ei-tempera. Roverscouts maken een tekenfilm of werken gezamenlijk aan een groot object. Andere voorbeelden zijn kunst, etsen, meerkleurendruk.

Progresssiematrix

Expressie Handvaardigheid

Toelichting

Kleien, knutselen, 3D-technieken. Gaandeweg leren de jeugdleden om moeilijkere materialen toe te passen, groter te gaan werken en ook meer details in te vullen. De variatie aan gebruikte technieken neemt toe.

Bevers leren onder begeleiding te knutselen. Ze leren hoe je iets af of uit kunt beelden. Ze maken hierbij gebruik van eenvoudige technieken en materialen (kleien, plakken, knippen, vouwen, gipsen, papiermache, zandkasteel). Soms kan het handig zijn om voor bevers een voorbeeldje te maken (maar stimuleer de kinderen ook om hun eigen fantasie te gebruiken).

Welpen kunnen al zelfstandig een opdracht uitvoeren en daarbij eenvoudige technieken en materialen gebruiken. Ze kunnen uit een beperkte keuze inschatten welk materiaal ze het beste kunnen toepassen en op welke volgorde ze iets kunnen maken. Ze zijn erg creatief en fantasierijk. Ze kunnen bijvoorbeeld lotusbloemen leren vouwen waarop een kaarsje kan drijven.

Scouts kunnen meerdere materialen en technieken gebruiken om iets te maken. Voorafgaand kunnen ze een ontwerp tekenen en vervolgens stap voor stap aan de slag gaan. Scouts kunnen een tekening of afbeelding op een totempaal maken. Tegelijkertijd kunnen ze fijnere en complexere technieken toepassen, bijvoorbeeld bij het maken van een vlieger (luchtmatrix). Scouts kunnen hun eigen ploeghoek inrichten of hun eigen vlet pimpen.

Explorers kunnen grotere dingen maken, die kunnen bewegen of vervoerd moeten worden, bijvoorbeeld een vlot van melkpakken of andere alternatieve materialen. Ze kunnen hierin mechanismen toepassen. Bijvoorbeeld bij een carnavalswagen, zeepkist, radiografisch bestuurbare boot, schip of vliegtuig. Explorers kunnen ook inschatten hoe groot iets kan worden en dit vervolgens uitvoeren, bijvoorbeeld een zandkasteel. Ook minder gangbare vormen als henna schilderen kunnen door de explorers worden toegepast.

Roverscouts weten welke materialen en technieken je toe kunt passen om bijzondere voorwerpen te beschilderen (bijvoorbeeld een auto). Ze maken een hele totempaal of een boegbeeld voor een boot.

Progressiematrix

Expressie Textuele werkvormen

Toelichting

Knutselen met behulp van stof, lapjes, e.d. Jonge jeugdleden zullen enkel knutselen om iets leuks of moois te maken, waarbij hun eigen fantasie een grote rol speelt. Oudere jeugdleden kunnen doelgericht werken en het geleerde functioneel inzetten.

Bevers oefenen onder begeleiding met eenvoudige technieken en materialen. Hun fantasie speelt een grote rol. Bijvoorbeeld knutselen met lapjes, nieuwe kleding voor een themafiguur maken, lappenpopjes, slingers maken of papier-maché met lapjes.

Welpen kunnen zelfstandig werken, deels naar voorbeeld, deels naar eigen creativiteit. Bijvoorbeeld werken met wol, naald en draad, vilt, maken van een kampvlag of een vlag voor het eigen vaarmiddel. Ze zijn erg creatief en fantasierijk.

Scouts kunnen gebruik maken van verschillende technieken. Ze gaan doelgericht aan de slag, bijvoorbeeld voor themakleding, handpoppen, ploeg- kampvlag maken, spandoek, insigne op de ScoutFit naaien. Ze kunnen een zeil pimpen.

Explorers beheersen meerdere technieken en kunnen die doelgericht inzetten. Ze kunnen grotere projecten bedenken, uitwerken en uitvoeren, met meerdere fasen (planning, materiaal, uitvoering): zeefdrukken, decorbouw, maak je eigen kleding. Explorers leren ook gebruik te maken van de naaimachine. Ze kunnen oude / versleten zeilen recyclen naar iets bruikbaar.

Roverscouts gebruiken hun kennis en vaardigheden voor functionele en doelgerichte activiteiten. Ze maken een eigen tent, slaapzak, spinnakker / topzeil etc.

Progresssiematrix

Expressie Toneelspelen

Toelichting

Vorbereiden, oefenen, opvoeren van een toneelstuk. Bevers spelen naar instructies van de leiding toneel; ze leren zich in te leven in een bepaalde rol en waar ze bij het spelen op moeten letten. Oudere jeugdeden werken zelfstandig, ze kunnen zich ook beter inleven in een bepaalde rol. Er wordt toegewerkt naar het volledig bedenken, vorbereiden en uitvoeren van een toneelstuk.

Bevers maken kennis met toneel: ze leren dat je daarmee een bepaalde rol in kunt nemen. Ze kunnen zelf een beperkt aantal bekende types spelen, bijvoorbeeld in een rollenspel of de leiding leest een verhaal voor en de bevers moeten doen wat er vertelt wordt. Bevers leren dat er verschillende vormen van optreden en uitvoering zijn, zoals kampvuursketch, pantomime, poppenkast, schimmelspel op een zeil. De bevers kunnen hier onder begeleiding aan mee doen. Ze kunnen zelfstandig een mop vertellen of liedje zingen voor een groep(je).

Welpen oefenen onder begeleiding toneelstukjes en sketches. Met een beetje hulp bedenken ze ook zelf hun eigen toneelstukjes. Ze maken kennis met de uitgangspunten van toneel en kunnen hier rekening mee houden (bijvoorbeeld je kleden naar je rol, niet met je rug naar het publiek gaan staan). Welpen oefenen in toneelspelen, bijvoorbeeld door in spelvorm theatersport toe te passen. Ze kunnen zich inleven in hun rol, bijvoorbeeld als piraat.

Scouts weten wat een toneelstuk inhoudt en wat daarbij komt kijken. Ze kunnen zelf een simpel toneelstuk maken, oefenen en opvoeren op het podium of bij het kampvuur. Scouts verdiepen hun vaardigheden in theatersport (improviseren). Bij het kampvuur kunnen ze een simpel verhaal vertellen. Ze kunnen zelf een eenvoudig decor maken met bijvoorbeeld een tent of een vlet.

Explorers zijn in staat een compleet toneelstuk te schrijven, oefenen en uit te voeren en alles wat daarbij komt kijken mee te nemen, zoals decor, schmink, kleding, etc. Ze kunnen daarnaast andere vormen als zang, dans en circusacts integreren met het toneelspel. Ook andere vormen van theater als comedy en cabaret zijn onderdeel van het programma.

Roverscouts zijn ervaren met toneel en met het organiseren van programma's of activiteiten. Ze kunnen de organisatie van een toneelstuk op zich nemen. Ze weten hoe ze anderen aanwijzingen kunnen geven in hun toneelspel en kunnen zo een toneelstuk regisseren.

Progresssiematrix

Expressie Muziek maken

Toelichting

Maken van muziek en instrumenten en hiermee optreden. Waar bevers en jongere welpen vooral muziek kunnen maken door een voorbeeld te volgen, kunnen oudere jeugdleden zelf spelen. Jongere jeugdleden treden op in een beschermde omgeving, waar oudere jeugdleden ook in het openbaar een uitvoering doen. Naarmate kinderen ouder worden, veranderen het gebruik en de toepassing van muziek.

Bevers kunnen onder begeleiding muziek maken en zingen. Ze leren naar muziek te luisteren en verschillende instrumenten te herkennen. Met behulp van simpele materialen kunnen ze een muziekinstrument, of een ander instrument dat geluid maakt, maken (bijvoorbeeld pannen, pak rijst). Bevers kunnen eenvoudige ritmes nadoen en op de maat van een liedje meespelen. Met de groep kunnen ze een yell doen.

Welpen kunnen zelfstandig een eenvoudig muziekinstrument (bijvoorbeeld een panfluit van waterflesjes) maken en met hun nest een yell bedenken en ten gehore brengen. Onder begeleiding kunnen welpen een liedje schrijven en hier muziek bij maken. Bij het kampvuur kunnen ze (kinder)liedjes meezingen.

Scouts kunnen solo een optreden doen met een muziekinstrument. Daarnaast kunnen ze hun muziek afstemmen op de omgeving, bijvoorbeeld wanneer ze alleen of in een groepje muzikale ondersteuning bieden bij een kampvuur of musical. Ze kunnen kampvuurliedjes actief meezingen met hun groep. Scouts kunnen zelf een yell maken, bijvoorbeeld voor het roeien. Daarnaast kunnen ze muziek op een andere manier inzetten, bijvoorbeeld bij een powerpoint of diaprojectie. Scouts kunnen verschillende soorten muziek onderscheiden en kunnen een top 10 samenstellen van hun ploeg.

De muzieksmaak op deze leeftijd kan veranderen, explorers gaan bijvoorbeeld in een bandje optreden of een optreden bijwonen. Ze willen laten zien wat ze kunnen door middel van openbare optredens. Explorers kunnen de muziekkeuze van anderen inschatten, en dit bijvoorbeeld toepassen bij het samenstellen van een zangbundel. Ook kunnen ze op alternatieve manieren muziek maken, bijvoorbeeld een symfonie met een lelievlet.

Roverscouts kunnen zelf een optreden voorbereiden, organiseren en uitvoeren. Aspecten als promotie en uitbrengen van muziek zijn hier onderdeel van.

Progresssiematrix

Expressie
Schriftelijke expressie

Toelichting

Je schriftelijk uitdrukken en daarbij gebruik maken van verschillende media, van logboek tot website. Naarmate jeugdleden ouder worden nemen hun vaardigheden om zich schriftelijk uit te drukken toe. Jeugdleden leren zich te richten op de doelgroep en ook voor een breder publiek te schrijven.

De jongste bevers kunnen hun eigen naam schrijven (of stempelen/plakken) en zijn zeer geboeid door letters. De oudsten kunnen vaak al lezen en schrijven. Bevers kunnen de verschillende manieren waarop je kunt schrijven herkennen: mail, handgeschreven, boek, krant. Ze lezen stripverhalen en bekijken de Beverpost uit het Scouting Magazine.

Welpen schrijven in een logboek op wat ze meegemaakt hebben en lezen dit later voor. Welpen kunnen een verhaaltje verzinnen. Ze kennen verschillende media, zoals clubblad, tijdschrift, krant, weblog.

Scouts kunnen de tekst die ze schrijven aanpassen aan de doelgroep en de soort tekst. Ze bouwen een tekst goed op (inleiding, middenstuk, slot). Scouts kunnen een tekst redigeren en een hikeverslag / trektochtverslag maken.

Explorers kunnen een tekst functioneel inzetten en aanpassen aan het betreffende medium. Ook kunnen ze gedichten maken, bijvoorbeeld over water. Explorers kunnen een tekst redigeren en de ander van tips voorzien om de tekst te verbeteren. Ze maken zelf een clubblad, waarbij ze de inhoud vaststellen, afstemmen wie wat gaat schrijven en hoe het blad ingedeeld moet worden. Explorers schrijven zelfstandig een expeditieverslag.

Roverscouts kunnen specifieke teksten schrijven, gericht op een bepaalde doelgroep en met verschillen doelen zoals; werving, promotie enzovoorts.

Progresssiematrix

Sport & Spel Sporten

Toelichting

Sporten, inclusief zwemmen, wandelen / lopen, doen we ook binnen het Scoutingprogramma, al nemen we niet deel aan sportwedstrijden. Fysiek kunnen de jeugdleden als ze ouder worden meer aan - er wordt dan ook verwacht dat ze verder kunnen springen, lopen, etc. Oudere jeugdleden zijn beter in staat teamsporten te spelen dan jongere jeugdleden, doordat ze meer op de ander gericht zijn en ook kunnen samenwerken.

Bevers zijn vooral op zichzelf gericht en hebben nog moeite met samenwerken. Ze kunnen hier wel een begin mee maken door in twee teams een estafette te doen, bijvoorbeeld rennen of zaklopen. Sporten zijn individueel: "sterkste bever", hardlopen, touwtrekken, touwtje springen. Bevers zijn fysiek nog niet in staat om ver te lopen: ze kunnen onder begeleiding maximaal 5 km lopen, bijvoorbeeld met de avondvierdaagse. Bevers leren buiten Scouting zwemmen (diploma A en of B) en zwemmen op Scouting onder begeleiding.

Welpen zijn leniger, behendiger en sterker dan bevers. Ze bewegen veel. De meeste welpen zijn in het bezit / bezig met het behalen van hun zwemdiploma A / B. Ze kunnen zelfstandig (250 m) zwemmen, mits begeleiding in de buurt is. De oudste welpen kunnen 10 km lopen. Ze oefenen het samen spelen in een team, bijvoorbeeld met voetbal, trefbal.

Scouts kunnen zelf teams vormen en in een team sporten, bijvoorbeeld bij volleybal, voetbal, roeien, zwemmen en waterpolo. Naast een grotere afstand lopen (25 km) hiken ze ook met bekpakking (15 km). Scouts gaan sporten doen die andere technieken vragen, zoals klimmen en zeilen. Scouts kunnen 750 meter zwemmen en 7,5 km roeien.

Explorers kunnen veel sporten die een bepaalde techniek vragen zelfstandig beoefenen (klimmen, abseilen). Nieuwe technieken leren ze onder begeleiding: duiken, zweefvliegen, speleo, waterskien. Daarnaast zijn explorers fysiek in staat grotere afstanden af te leggen (40 km zonder, 25 km met rugzak). Ze kunnen 15 km roeien en 1,5 km zwemmen. Tot slot hebben explorers door hun ervaring kennis van kleding, schoeisel en materiaal en zijn ze op de hoogte van de effecten die bepaalde materiaalkeuzes hebben.

Roverscouts willen nieuwe uitdagingen aangaan en hun grenzen verleggen in uitdagende sporten, zoals parachute springen, bungeejumpen, vliegen, kitesurfen, blowkarten. Ze zijn op de hoogte van de risico's die hierbij horen. Roverscouts zijn in staat om tochten te lopen die variëren in zwaarte en moeilijkheidsgraad: meerdere dagen achter elkaar lopen, een lange afstand, 's nachts of in de winter lopen, deelname aan evenementen (de Nijmeegse vierdaagse en Kennedymars). Roverscouts kunnen 25 km roeien en 4 km zwemmen.

Progresssiematrix

Sport & Spel
Spel (postenspel)

Toelichting

Spelen van een postenspel. Naarmate jeugdleden ouder worden, zijn de spellen niet meer alleen gericht op fysieke inspanning (rennen) maar zijn ook tactiek en strategie belangrijk. Bevers / welpen kunnen het verloop van een spel nog niet goed inschatten; de spellen zijn hier eenvoudig en fantasieerijk. Oudere jeugdleden kunnen spellen spelen waarin verschillende posten voorkomen en ook inschatten hoe de spelers het beste verdeeld kunnen worden. Het aantal locaties in het spel neemt toe. Daarnaast kunnen oudere jeugdleden zelf een spel bedenken, organiseren en uitvoeren.

Bevers kunnen onder begeleiding, in kleine groepjes, een eenvoudig postenspel spelen. De opdrachten die ze hierbij krijgen zijn helder en eenduidig. Ook kunnen ze levend ganzenbord spelen of onder begeleiding meedoen aan een vossenjacht.

Welpen kunnen postenspellen spelen (op bekend vaarwater) waarin meerdere nesten het tegen elkaar opnemen. Ieder nest kan hierin een andere rol / taak hebben, de welpen kunnen zich hierin inleven en weten hoe ze daarop moeten reageren. Ze spelen in een bekende omgeving. Binnen hun nest kunnen welpen afspreken wie wat doet. Het spel is gebaseerd op regels en vaak beeldend / fantasieerijk. Jongens zijn competitiever ingesteld dan meisjes. Houd rekening met de verschillen tussen jonge / oudere welpen wat betreft tactiek / samenwerken.

Scouts zijn in staat om een spel te spelen (over meerdere vaarwaters) waarbij meerdere speltakken meedoen en ieder een eigen positie in neemt. Scouts willen een spel spelen met strategie: ze schatten in wat de gevolgen van een bepaalde tactiek zijn en bedenken op welke manier ze kunnen winnen. Spelregels worden niet altijd serieus genomen. Scouts spelen het spel zelfstandig. Het is mogelijk dat ze zich moeten verplaatsen naar een andere locatie.

Explorers kunnen zelf simpele spellen bedenken voor bijvoorbeeld de welpen in de groep, of een meer ingewikkeld spel voor scouts. Explorers kunnen de rol van post op zich nemen tijdens een spel, en bijvoorbeeld vos zijn tijdens een vossenjacht. Het spel dat ze zelf spelen kan bestaan uit meerdere locaties, en 's nachts gedaan worden. Hierbij kunnen obstakels zijn zoals smal vaarwater of bruggen.

Roverscouts kunnen ingewikkelde postenspellen met meerdere dimensies bedenken, spelen en uitvoeren, geschikt voor explorers of roverscouts (in de regio). Voor roverscouts kan het spel meerdere vervoersmiddelen bevatten met een combinatie van land, lucht en water.

Progresssiematrix

Sport & Spel
Spel (renspel)

Toelichting

Spelen van een renspeel. Naarmate jeugdleden ouder worden kunnen ze fysiek meer aan. Daarnaast ontwikkelen ze inzicht in hoe het spel het beste gespeeld kan worden en leren ze tijdens een spel overzicht te houden.

Bevers doen met de hele kolonie renspeelen waarbij een eenvoudige opdracht gegeven wordt, bijvoorbeeld een tikspelletje of een estafettespel (waterestafette) waarbij het resultaat belangrijker is dan de competitie. Tikspelen hebben bij bevers vaak een thema (denk aan 'kat en muis', televisietikkertje, 'schipper mag ik overvaren', of 'vuur-water-spons').

Welpen (met name de oudere welpen) zijn al in staat om in groepjes samen te werken. Ze nemen het tegen elkaar op in nesten (competitie), bijvoorbeeld met een estafette. Daarnaast kunnen welpen in een spel een bepaalde rol aannemen, bijvoorbeeld aan de hand van een verhaal een tikspel doen (ratten, raven). Spelregels en het eerlijk naleven hiervan zijn voor welpen erg belangrijk. Voorbeelden van spellen zijn kapitein zegt, ballon afpakken of walvisvaart.

Meer dan welpen zijn scouts gericht op competitie. Ze ontwikkelen zich fysiek sterk. Een renspeel geschikt voor scouts is bijvoorbeeld Hollandse Leeuw. Regels worden nog al eens aan de laars gelapt. Voorbeelden van activiteiten zijn, boot-optuigwedstrijd, walvisvaart of lopen over water in een bal.

Explorers zijn behalve het fysieke aspect en competitie ook gericht op uitdaging. Bijvoorbeeld kwalleballen, brandspuit voetbal, jaagwedstrijd.

Roverscouts zijn, net als explorers, gericht op uitdaging. Ze zoeken nieuwe uitdagingen in uitdagende/ingewikkelde spellen en verleggen hun eigen grenzen en die van anderen. Daarnaast begeleiden ze renspeelen voor jongere jeugdleden.

Progressiematrix

Sport & Spel
Spel (binnenspel)

Toelichting

Onder binnenspel vallen bijvoorbeeld gezelschapsspellen maar ook een quiz, uitbeelden van woorden en woordspelletjes. Bevers zijn nog te veel met hun eigen opdracht en positie bezig om een spel goed te kunnen overzien. Ze hebben nog niet geleerd om vooruit te denken en zo te bepalen hoe je kunt winnen. Oudere jeugdleden kunnen strategisch denken en ook meer opdrachten / rollen tegelijk overzien. Ze kunnen een en ander met elkaar verbinden.

Bevers zijn niet gewend om tegen of met elkaar te spelen. Ze kunnen hier kennis mee maken door het spelen van varianten van memory, kwartet of kim (proef-, hoor-, voel- en ruik), waterballet, waarbij ze het ook tegen elkaar opnemen. Denk ook aan 'levende' gezelschapsspellen (zoals levend ganzenbord, kwartet of memory), kringspelletjes (zoals zakdoekje leggen) en spelletjes in het donker (zoals dierengeluidenspel of blindemannetje).

Vanwege hun talenkennis kunnen welpen simpele woordspelletjes doen als Pim-Pam-Pet en galgje. Daarnaast zijn spelen gericht op motoriek geschikt: mikado, twister, dr. Bibber, toren van pisa, vlettenkwartet, watertwister of verboden wrak. Regels zijn belangrijk. Welpen zijn er op gericht dat opgestelde regels worden nageleefd.

Scouts kunnen het verloop van een spel inschatten en bedenken wat het effect van bepaalde handelingen op het spelverloop is. Ze kunnen posities bepalen en rollen innemen. Strategische spellen als Risk, (luchtvaart) Stratego, Monopoly, blue stories, zeeslag en een wereldhandelsspel zijn voor hen geschikt. Regels zijn onderwerp van discussie.

Explorers zijn met hun ervaring in het spelen van spellen in staat om een levend bordspel te maken of meerdere bordspelen met elkaar te combineren. Ze kunnen complexere bordspelen doen als Kolonisten van Catan, Axis en Allies, Carcassonne, 1870.

Roverscouts organiseren spelavonden om in een competitieladder ingewikkelde bordspelen te spelen. Ze combineren ook spellen, passen regels aan en kunnen spellen duidelijk uitleggen aan anderen.

Progressiematrix

Sport & Spel
Spel (teamspel)

Toelichting

Het spelen van een teamspel (eventueel sport). Bevers en welpen moeten nog leren echt in een team samen te spelen en samen te werken. Scouts en explorers weten hoe je teamleden op de juiste manier in kunt zetten en hoe samenwerking onderling verbetert. Roverscouts zijn in staat om zelf een teamspel te organiseren.

Bevers spelen vooral naast en niet met elkaar. Door middel van voorbereidende teamspelen wordt de basis gelegd voor het samenspelen: vlag veroveren of paaltjes/flessenvoetbal, samen een 'rivier' oversteken, estafettespelletjes, samen een ballon hooghouden, parachute spelletjes, of (een versimpelde vorm van) trefbal.

Welpen werken samen (jongere welpen onder begeleiding). Ze kunnen spellen nog niet in abstracte vorm spelen, maar wel wanneer eenvoudige en beeldende vormen worden gebruikt, zoals smurfen Stratego of levend kwartet, smokkelspel. In team doen ze sporten als trefbal, slagbal, voetbal, waterballonnengevecht, bierviltjesspel. Om welpen te laten ervaren dat je elkaar allemaal nodig hebt om samen te werken, spelen welpen eenvoudige samenwerkingsspelen als rivier oversteken, vliegend tapijt. Voor welpen is het belangrijk dat gestelde regels worden nageleefd.

Scouts spelen complexere bosspelen als kolonisten, waarbij ze het spelverloop kunnen sturen. Scouts zetten zich af tegen regels en al te veel fantasie en zijn gericht op competitie. Scouts leren elkaar te vertrouwen en samen te werken, bijvoorbeeld in samenwerkings- en vertrouwensspelen als elkaar opvangen / helpen en A-frame lopen. Of waterspellen zoals admiraalzeilen, bierviltjesspel of man-over-boord teamspel.

Explorers weten dat onderlinge samenwerking niet altijd goed loopt, en dat dit te maken kan hebben met onderling vertrouwen, grote onderlinge verschillen, persoonlijke omstandigheden, etc. Ze weten wanneer de samenwerking in een team of groep niet goed loopt en kunnen teambuildingsactiviteiten doen om hierin verbetering in aan te brengen. Deelname aan toernooien van bijvoorbeeld voetbal, volleybal. Of waterspellen zoals touwtrekken en catamaran zeilen met vletten.

Roverscouts hebben ervaring met het doen van teamspelen en kunnen inschatten welk spel voor wie geschikt is. Ze kunnen voor een groep of speltak een passend teamspel organiseren en uitvoeren. Ook de organisatie van een toernooi kun je aan hen overlaten. Daarnaast doen roverscouts spelen waarbij zowel de individuele leden als het team uitgedaagd worden, bijvoorbeeld LARP (Live Acting Role Play).

Progresssiematrix

Buitenleven
Buitensport

Toelichting

Buitensport staat ongeveer gelijk aan survivalactiviteiten. Bevers en welpen zijn fysiek nog niet in staat zelfstandig te survallen, bij hen draait het om kennismaking met en eenvoudige activiteiten doen onder begeleiding. Naarmate jeugdleden ouder worden, zijn de survival activiteiten groter, hoger en uitdagender.

Bevers doen onder begeleiding een eenvoudige trappersbaan (met waterthema, door er bijvoorbeeld een zwembadje met water in te verwerken). Ze maken op deze manier kennis met survival, maar fysiek zijn ze nog niet in staat dit zelfstandig te doen.

Welpen zijn fysiek sterker dan bevers en hebben ook een beter evenwichtsgevoel en coördinatievermogen. Ze kunnen daarom een trappersbaan doen of apenkooien. Wel is hierbij begeleiding nodig, omdat sommige onderdelen nog eng kunnen zijn. Op het water kunnen ze een hindersbaan met de kano's doen en een kanoglijbaan.

Scouts zijn zich bewust van de risico's van survallen en kunnen inschatten waar ze op moeten letten. Ook fysiek kunnen ze hogere / moeilijkere / zwaardere activiteiten aan. Bijvoorbeeld trappersbaan, buikschuifbaan, primitief overnachten (frietzak). Ze kunnen een primitieve tent (op een boot) maken en houden hierbij rekening met externe factoren als weer en kunnen basale voorzorgsmaatregelen nemen.

Explorers nemen deel aan survivalactiviteiten als abseilen en klimmen en weten ook hoe je een eenvoudige trappersbaan voor je eigen speltak maakt. Daarnaast kunnen ze op onbekend terrein snel de situatie inschatten, ook zonder elektronica, en op die manier deelnemen aan uitdagende survivalactiviteiten, zoals raften of rotsspringen.

Roverscouts nemen deel aan meerdaagse survivaltochten, ook in het buitenland (bijvoorbeeld in de Ardennen, Schotland). Verder kunnen roverscouts instructies geven over veiligheid en anderen begeleiden in het deelnemen aan een survivalactiviteit. Zelf kunnen ze gaan wiltwaterkanoen, eskimoteren of canyoning.

Progresssiematrix

Buitenleven

Kennis van plant en dier

Toelichting

Natuureducatie. Naarmate jeugdleden ouder worden, wordt hun omgeving groter. Daarnaast neemt hun kennis over planten en dieren toe en kunnen ze deze geleidelijk aan ook toe gaan passen. Voor meer informatie kun je contact opnemen met bijvoorbeeld het Centrum Natuur Milieu Educatie.

Bevers gaan onder begeleiding in hun eigen omgeving op onderzoek uit. Ze gaan op zoek naar dieren, pootafdrukken, geluiden of vraatsporen. Zorgen voor huisdieren, dieren helpen in de winter of op bezoek bij de kinderboerderij zijn passende activiteiten. Ook leren bevers veilig om te gaan met dieren. Bevers herkennen alledaagse planten uit de omgeving, kweken/verzorgen planten, onderzoeken welke planten/vruchten je wel en niet kunt eten. Ze hebben interesse in het aanleggen van een moestuintje, maken een herfst- of kerststukje, knutselen met natuurlijk materiaal, maken jam. Ze weten dat je geen water uit de sloot mag drinken en niet te dicht bij de waterkant mag komen.

Welpen hebben meer kennis over de natuur en zijn ook meer gericht op hun omgeving dan bevers. Ze doen eenvoudige activiteiten rondom het thema natuur. Ze ondernemen activiteiten als: de dierentuin bezoeken, maken van een vetbol, herkennen van verschillende soorten bladeren en vruchten, gipsafdruk maken van dieren sporen, dierengeluidenspel, 'Samoerai'. Welpen worden zich ook bewust van eventuele gevaren. Welpen maken gebruik van de zoekkaarten van de IVN. Welpen onderzoeken wat er in de sloot leeft. Ze ondernemen excursies naar Ecomare, Aquazoo en Sealife.

Scouts breiden hun kennis over de natuur verder uit. Voorbeelden van activiteiten zijn het gebruik van IVN-zoekkaarten, eetbare planten zoeken (altijd onder begeleiding), een natuurwandeling maken met een boswachter (diersporen zoeken), een uilenbal uitpluizen, werken met een flora, ontdekken wat er in de sloot leeft (Watch doe-boek), garnalen vissen, krabbetjes vangen, een nachtexcursie in moerasgebied of een excursie naar een zeehondencentrum. Scouts hebben kennis over soortendiversiteit en leren welke boomsoorten minder of juist beter geschikt zijn om vuur mee te stoken.

Explorers passen de kennis toe die zij hebben over de natuur en de mogelijke gevaren die er in de natuur zijn. Ze zijn op de hoogte van de verschillende soorten eetbare planten, gaan verven met natuurlijke materialen, breiden hun kennis van hout uit (waarvoor gebruik je wat voor hout) en houden een vleermuizenjacht of gaan wadlopen. Ze kunnen helpen in een vogelcentrum om vogels te verzorgen.

Roverscouts zijn in staat de kennis die zij hebben over te brengen op anderen. Ze verzorgen bijvoorbeeld de instructies van het verzorgen van natuur voor jongere jeugdleden.

Progresssiematrix

Buitenleven
Milieu

Toelichting

Kennis over recycling, klimaat en energiebesparing. Waar bevers en welpen simpele regels leren over zaken als klimaat en recycling, hebben oudere jeugdleden inzicht in de achterliggende oorzaken, samenhang en mogelijke oplossingen.

Bevers leren simpele regels wat betreft afval scheiden en het opruimen en schoonhouden van hun directe omgeving (bijv. afval niet op de grond maar in de afvalbak). Ze knutselen met kosteloos materiaal. Ook kunnen ze het onderscheid tussen schoon en vies water maken. Door middel van filteren ontdekken ze dat vies water wel schoner wordt maar dat je het nog steeds niet zo maar kan drinken.

Welpen kunnen uit zichzelf een aantal regels / afspraken opnoemen wat betreft milieu en klimaat en deze ook toepassen. Ze weten dat vervuiling effect heeft op het milieu en dat je zorgvuldig met de natuur moet omgaan. Welpen kennen simpele regels als geen afval achterlaten in de natuur of op kamp, lampen uitdoen, niets vernielen (geen levende takken van de bomen trekken, geen jonge boompjes uittrekken, niets stuk maken).

Scouts hebben inzicht in de achtergronden van milieu en klimaat. Ze passen hun kennis hierover toe en bedenken ook zelf op welke manier ze bij kunnen dragen aan een betere omgeving. Bijvoorbeeld, afval scheiden op kamp, water/lucht/bodem verontreiniging, oefenen met het zuiveren van water, windgenerator knutselen op kamp, zonnekoeling bouwen op kamp. Bij het onderhouden van de vlet houden scouts rekening met milieu-eisen.

Explorers zijn zich bewust van hun eigen invloed en die van hun omgeving en land op het klimaat / milieu (ecologische voetstap). Ze organiseren activiteiten / ondernemen acties om deze te verminderen, zoals maak je gebouw CO2-neutraal, compenseren, milieuplan opstellen, zonneboiler bouwen voor op zomerkamp. Explorers zijn op de hoogte van voor het milieu schadelijke verfsorten / onderhoudsmiddelen van boten.

Roverscouts kunnen hun kennis over klimaat en milieu overbrengen op anderen en hen bewust maken van de effecten. Roverscouts hebben een kritische instelling ten opzichte van milieu en maatschappij. Roverscouts kunnen energie uit de natuur toepassen door bijvoorbeeld een zonneboot of een waterrad te maken.

Progressiematrix

Buitenleven
Natuurbeheer

Toelichting

Verantwoord omgaan met de natuur tijdens activiteiten en natuurgerichte activiteiten. Bevers en welpen nemen deel aan eenvoudige activiteiten. Oudere jeugdleden hebben zelf inzicht in hoe ze op een goede manier met de natuur om kunnen gaan en passen deze kennis ook toe. Voor meer informatie kun je contact opnemen met het Centrum Natuur Milieu Educatie of het IVN.

Bevers nemen deel aan een eenvoudige activiteit als de boomplantdag, planten bollen of plantjes of maken een nestkastje of vogelvoederhuisje, zaadballen voor de vogels.

Welpen worden zich bewust van het belang verantwoord om te gaan met de natuur. Ze oefenen met het onderhouden van een eigen tuintje of helpen mee bij het snoeien van struiken rond het gebouw. Natuurwerkdag: wilgentenen zagen en zwerfafval rapen (op en rond het water).

Scouts weten op welke manier je een stukje natuur kunt onderhouden en kunnen dit zelf uitvoeren. Tijdens de Natuurwerkdag gaan ze jonge boompjes omhakken en bomen snoeien of kunnen ze gaan fietsvissen uit grachten.

Explorers maken op een verantwoorde manier gebruik van een terrein, zoals een kampeerterrein. Ook zijn ze in staat een eigen stukje natuurgebied in te richten en bij te houden, bijvoorbeeld rondom het clubhuis. Tijdens de Natuurwerkdag vellen ze grote bomen. Ze kunnen sloten baggeren en oevers onderhouden.

Naast kennis over natuurbeheer hebben roverscouts ook weet van wat er bij het beheer van een terrein / kampeerterrein komt kijken en zij nemen hierin hun verantwoording. Tijdens de Natuurwerkdag kunnen zij omgaan met ingewikkeld en gevaarlijker materiaal zoals een kettingzaag, kloofmachine etc.

Progresssiematrix

Buitenleven
Weer

Toelichting

Kennis van weer en seizoenen. Bevers en welpen maken kennis met de basisprincipes van weer en seizoenen. Naarmate de jeugdleden ouder worden zijn ze in staat meer achtergronden hiervan te begrijpen en hier ook op in te spelen.

Bevers maken kennis met de basisbeginselen van weer en seizoenen: jaargetijden herkennen en benoemen, wat kun je wel en niet doen in een bepaald jaargetijde, welke feestdagen vallen in welk jaargetijde, soorten neerslag en kijken of en wanneer water buiten wil bevroren.

Welpen leren hun kennis over het weer en weertypen toe te passen, bijvoorbeeld welke kleding draag je wanneer? Activiteiten zijn windmolens, windvaan, simpele neerslagmeter en zonnewijzer maken en gebruiken. Welpen kunnen de eigenschappen van jaargetijden benoemen. Beoordelen wanneer ze wel of niet het water op willen.

Scouts kennen de achtergronden van het weer en zijn zich ook bewust van de verschillen hierin tussen landen en werelddelen. Bijvoorbeeld (regen)wolken/lucht herkennen, wat te doen bij onweer op kamp / op het water. Scouts kunnen de windrichting en windkracht bepalen. Scouts kunnen een weerballon proberen te maken.

Explorers verdiepen zich verder in het weer en doen ook eenvoudige voorspellingen omtrent het weer. Explorers beschrijven soorten wolken, herkennen slecht weer, weten de werking van hoge en lage druk, termiek. Ze weten of het verstandig is het water op te gaan, afhankelijk van het weer. Explorers zijn op de hoogte van wat een hoge / lage druk betekent en bouwen een weerstation.

Roverscouts breiden hun kennis uit naar weer in andere landschappen (bijvoorbeeld bergen). Ze kunnen hun kennis inzetten om zelf meetgegevens te verzamelen en te interpreteren en een eigen verwachtingssysteem te bouwen. Roverscouts hebben kennis over het gebruik van stromzeilen.

Progresssiematrix

Buitenleven
Sterrenkunde

Toelichting

Oriënteren op sterren, kennis van sterren en planeten. Naarmate jeugdleden ouder worden neemt hun kennis over sterrenkunde toe. Na het herkennen van sterren / planeten leren jeugdleden om zich te oriënteren en vervolgens hier ook instrumenten voor te maken.

Bevers leren zon / maan te herkennen en leren over het fenomeen 'ster'. Ze weten dat je niet in de zon moet kijken. In de winter kun je 's avonds bij helder weer naar de sterren kijken.

Welpen zijn zich meer bewust van wat er om hen heen gebeurt, zij leren de poolster te herkennen evenals de verschillende maanstanden (EK, LK, VM, NM). Ook weten ze het verschil tussen zonsopgang en zonsondergang. Welpen leren de basisprincipes van de getijden.

Scouts hebben kennis over ons zonnestelsel en de plaats van de aarde hierin. Ze kunnen sterren herkennen die moeilijker zichtbaar zijn en sterren gebruiken om zich te oriënteren. Bijvoorbeeld aan de hand van de sterren het noorden kunnen vinden, basis sterrenbeelden en melkweg herkennen, bezoeken van een observatorium, kijken als het ISS overkomt, tocht lopen / varen op de sterren, verschil weten tussen sterren en planeten. Scouts kunnen een maankompas maken.

Explorers breiden hun kennis en ervaring uit. Activiteiten zijn sterren kijken, sterrenwacht bezoeken, sterrenbeeld maken op plafond, eigen planetarium maken. Explorers kunnen op het water proberen te navigeren aan de hand van de sterren.

Roverscouts passen hun kennis over sterrenkunde toe en ontwikkelen zelf instrumenten om gegevens te verzamelen / meten. Ze zijn zich bewust van de positie van onze aarde, onder andere de effecten van het draaien van de aarde. Voorbeeld van activiteiten zijn: een maankompas bouwen of sterrennavigatie materiaal als sextant gebruiken.

Progresssiematrix

Internationaal
Scouting wereldwijd

Toelichting

Scouting is een internationale, wereldwijde organisatie. Oudere jeugdleden doen verschillende activiteiten 'thuis' die gericht zijn op Scouting wereldwijd; zij zijn zich ervan bewust dat ze een onderdeel zijn van een wereldwijde organisatie. Bevers en welpen zijn meer op hun eigen omgeving / nationaal gericht, zij maken kennis met hun omgeving.

Bevers zijn gericht op hun eigen omgeving en de eigen speltak. Ze leren dat er ook andere Scoutinggroepen zijn met bevers (Bever-Doe-Dag) en dat een groep meerdere speltakken heeft. Bevers leren dat er ook in andere landen bevers zijn (en hoe die eruit zien).

Welpen weten welke positie ze in een Scoutinggroep innemen. Ze kunnen andere groepen / speltakken herkennen. Welpen gaan zich oriënteren op de wereld en leren dat Scouting in heel veel landen zit. Ze nemen deel aan de Denkdag en JOTA-JOTI. Welpen weten dat er verschillende soorten groepen zijn land, water, lucht etc.

Scouts weten dat Scouting twee wereldorganisaties heeft en dat er internationale activiteiten georganiseerd worden. Ze rondt een internationaal insigne af en nemen deel aan internationale kampen in Nederland (Nationale Jamboree, Jamborette, Intercamp, Nawaka). Tijdens JOTA-JOTI communiceren ze met buitenlandse scouts. Ze zijn op de hoogte van de achtergrond van Denkdag en participeren hierin.

Explorers nemen deel aan internationale (water)kampen in Nederland en in het buitenland (bijvoorbeeld World Scout Jamboree). Ze zijn zich bewust van verschillen en overeenkomsten met scouts in andere landen.

Roverscouts doen mee aan en organiseren internationale jongerenprojecten en -uitwisselingen. Ze organiseren het verblijf en weten wat ze aan cultuur van Nederland mee kunnen geven / laten zien. Ze kunnen bijvoorbeeld gaan deelnemen aan Eurosea.

Progresssiematrix

Internationaal
Internationale uitwisselingen

Toelichting

Uitwisselen met andere scouts over de wereld, contact met ons partnershipland; actief naar buiten bezig zijn (postbox, internationale kampen, uitwisselingen etc). Oudere jeugdleden zijn zich bewust dat ze lid zijn van een wereldwijde organisatie. Bevers en welpen zijn vooral nog op hun eigen omgeving / nationaal gericht.

Bevers weten dat er kinderen in andere landen zijn. Bevers helpen graag mee om een schoenendoos te vullen voor een kind in een arm land. Als de groep een partnership heeft dan maken de bevers graag tekeningen voor de buitenlandse gasten. Je kunt voor bevers het buitenland dichtbij halen door bijvoorbeeld op bezoek te gaan in een nabijgelegen asielzoekerscentrum.

Welpen weten dat Scouting in heel veel landen zit. Onder begeleiding kunnen ze contact hebben met welpen in andere landen, bijvoorbeeld via een postbox.

Scouts weten dat Scouting twee wereldorganisaties kent en dat er internationale activiteiten georganiseerd worden. Ze nemen deel aan een uitwisselings / partnership project. Per ploeg of individueel hebben ze contact met scouts in andere landen (postbox). Scouts nemen deel aan internationale kampen in Nederland. Vanaf 14 jaar kunnen scouts deelnemen aan de World Scout Jamboree. Scouts kunnen een gastgroep vormen voor buitenlandse scouts die deelnemen aan een Nederlands kamp zoals Nawaka.

Explorers nemen deel aan internationale kampen in Europa, waarbij ze de organisatie van deelname, reis en verblijf deels zelf op zich nemen. Voorbeelden hiervan zijn kamperen in het buitenland (onder andere bij een internationaal scoutscentrum), World Scout Jamboree, partnership uitwisseling, meevaren met buitenlandse waterscouts etc.

Roverscouts zijn zich ervan bewust dat ze van Scoutingleden uit andere landen veel kunnen leren en ervaringen uit kunnen wisselen. Als jeugddeelnemer / vrijwilliger doen ze mee aan internationale uitwisselingen en projecten zoals Seabase van SBA.

Progresssiematrix

Internationaal
Culturen

Toelichting

Kennismaken met verschillende culturen. Bij de jongere speltakken draait het om het besef dat er onderlinge verschillen zijn tussen culturen. Jeugdleden leren culturen herkennen aan de hand van simpele, herkenbare punten. Oudere jeugdleden beseffen dat cultuur veel dieper gaat en zij kunnen culturen naast elkaar zetten.

Bevers richten zich vooral op hun eigen omgeving en wat ze daar zien. Ze worden zich ervan bewust dat er in Nederland mensen wonen afkomstig uit verschillende culturen. Ze leren duidelijk herkenbare culturen (Chinezen, Indianen, Afrikanen) herkennen aan de hand van simpele dingen als eetgewoonten, kleding en huizen.

Welpen kennen de 'plaats' van hun eigen land in de wereld - ze zijn zich ervan bewust dat er verschillen zijn in armoede / rijkdom en dat er verschillende werelddelen zijn. Welpen beseffen dat ieder land een eigen cultuur heeft. Ze leren dat een cultuur meerdere aspecten kent, zoals vlaggen, taal, kleding, eten. Tijdens een bezoek aan het Afrika museum of het museum voor Volkenkunde maken ze verder kennis met andere culturen.

Scouts kunnen zich inleven in een bepaalde cultuur (thema) en daar omheen een programma doen. Bijvoorbeeld Italië, Caribbean night etc. Ze zoeken zelf op welke culturele aspecten er bij een bepaalde cultuur horen. Ze kunnen bijvoorbeeld een modelbootje maken van een buitenlands bootje (zoals Chinese juk).

Explorers zijn in staat om ook bredere en diepere aspecten van een bepaalde cultuur te herkennen. Ze zijn zich bewust van de positie en onderlinge verhoudingen van allochtonen en autochtonen in onze maatschappij en onderlinge overeenkomsten / verschillen. Ze kunnen hun lelievlet aanpassen, zodat die lijkt op een boot uit een andere cultuur en hier dan op inleven.

Roverscouts zijn zich bewust van de bijdrage die ze kunnen leveren aan de ontwikkeling van een ander land en onze samenleving. Ze gaan bijvoorbeeld vrijwilligerswerk doen in het buitenland. Daarnaast beseffen roverscouts dat deelname aan bepaalde gebruiken / gewoonten je meer bewust maakt van de andere cultuur (bijvoorbeeld Suikerfeest, Pasar Malam). Roverscouts kunnen een cultuur bestuderen en erop inleven. Bijvoorbeeld een cultuur die op het water leeft.

Progresssiematrix

Samenleving
In eigen omgeving

Toelichting

Leefwereld, hoe ziet de omgeving eruit. Bevers en welpen leren hun eigen omgeving kennen en hun plaats daarin bepalen. Scouts en explorers kunnen in hun eigen omgeving de weg vinden en leren dit ook in een nieuwe omgeving te doen.

Voor bevers is alles dichtbij of heel ver. Ze kunnen binnen hun omgeving bepaalde plaatsen herkennen, zonder zich bewust te zijn van de afstanden tot elkaar. Onder andere waar je woont (stad, dorp + naam), huis of flat, straatnaam, met wie woon je daar. Ze kunnen daarnaast verschillende soorten omgevingen herkennen (bos, strand, heide, etc.).

Het zwaartepunt van de eigen omgeving ligt bij de welpen. Ze oriënteren zich binnen de eigen omgeving al een beetje en weten de weg: waar ze zelf wonen en waar een andere welp woont, onder begeleiding ergens naartoe fietsen of lopen (zelf de weg weten). Weten waar huisarts, apotheek en ziekenhuis zijn. Tijdens een spel in de stad kunnen ze in een afgebakend stuk zelfstandig op pad en de weg weer terug vinden. Welpen weten waar ze wel en niet mogen komen in en rondom het gebouw, een kampterrein e.d.

Scouts zijn gewend aan de eigen omgeving. Ze gaan zich meer richten op dorp / stad / regio / gemeenschap. Ze kunnen zelfstandig gebruik maken van verschillende vervoersmiddelen en de weg vinden (lopend, fietsend, openbaar vervoer). Op kamp oefenen scouts onder begeleiding met het vinden van de weg, de omgeving verkennen, mensen ontmoeten, weten waar de bakker en supermarkt zit, waar een jachthaven zit en welke voorzieningen deze heeft, etc.

Explorers kunnen in een nieuwe omgeving (bijvoorbeeld op kamp) zelfstandig de omgeving verkennen en de weg vinden (met fiets, boot of het OV). Ze weten in deze nieuwe omgeving waar huisarts, apotheek en ziekenhuis zijn. Explorers gaan zich richten op de hele samenleving.

Roverscouts zijn bovenlokaal, landelijk, internationaal georiënteerd. Roverscouts zijn nieuwsgierig en leergierig en ondernemen zelf actie om meer van de wereld te zien. Daarnaast zijn zij zich bewust van actief burgerschap en van hun rechten/plichten tegenover de maatschappij en de groep.

Progresssiematrix

Samenleving
Cultureel erfgoed

Toelichting

Markante plaatsen, beschermde dorpsgezichten, monumenten. Bevers en welpen leren om bijzondere plaatsen en monumenten te herkennen, terwijl oudere jeugdleden ook op de hoogte zijn van de achtergronden (geschiedenis), het belang en de waarde ervan.

Bevers herkennen het verschil tussen iets dat oud (monumentaal) of nieuw is en bezoeken een monument tijdens de open monumentendag.

Welpen weten hoe hun stad of dorp heet en waar deze ligt. Ze zijn zich bewust of ze in een nieuwe stad wonen of juist een oude(re) en kunnen monumenten herkennen. Ze weten dat je dorpen / steden kunt herkennen aan markante plaatsen (zoals gebouwen, pleinen, gemalen en bruggen). Ze zien het verschil tussen iets wat natuurlijk gevormd is of wat door mensen is gemaakt. Ze kunnen uitvinden of hun plaats aan (belangrijke) waterwegen of een haven ligt.

Scouts zijn zich bewust van hun stad / omgeving en de historische waarde daarvan, ze leren of water een rol heeft gespeeld in de ontwikkeling van hun plaats. Ze weten wat de toeristische en culturele waarde is van een dorp / stad en in hoeverre dat op hun dorp / stad van toepassing is. Ze kunnen markante plaatsen in hun woonplaats aanwijzen.

Explorers brengen de toeristische en culturele waarde van (water in) hun omgeving over op anderen (al dan niet afkomstig uit het buitenland). Ze kunnen de achtergrond hiervan toelichten.

Roverscouts zijn zich bewust van de culturele en toeristische waarde van (water in) Nederland en delen deze kennis met anderen.

Progresssiematrix

Samenleving
Maatschappij

Toelichting

Bijdrage aan ceremonieën zoals 4 mei; maatschappelijke betrokkenheid en rechten van het kind. Hoe ouder jeugdleden zijn, hoe meer ze zich bewust zijn van hun positie in de maatschappij. Ze ontdekken dan ook welke bijdrage ze zelf aan de maatschappij kunnen leveren. Jeugdleden leren iets voor een ander te doen.

Bevers zijn nog veel met zichzelf en hun eigen ontwikkeling bezig. Ze kunnen wel iets mét iemand anders doen, bijvoorbeeld een activiteit met bejaarden of gehandicapten. Binnen de beverkolonie helpen bevers actief mee met opruimen. Ze troosten elkaar of helpen elkaar met veters strikken en hun jas aantrekken.

Welpen zijn zich ervan bewust dat sommige mensen of kinderen het moeilijker hebben dan zichzelf, en dat je iemand anders kunt helpen. Zij doen iets vóór iemand anders (bijvoorbeeld kerststukjes maken, heitje voor een karweitje, geld inzamelen voor een goed doel). Welpen weten dat kinderen in andere landen een heel ander leven hebben en leren een aantal rechten die kinderen wereldwijd hebben, en kunnen een bijdrage leveren door bijvoorbeeld een actie voor waterputten te doen. Welpen weten waar 4 / 5 mei voor staat.

Scouts weten dat ze een bijdrage kunnen leveren aan de maatschappij, en doen dit door bijvoorbeeld een monument te adopteren en dit netjes te houden. Scouts weten dat sommige groepen het in de maatschappij moeilijk hebben; door te ervaren wat het is om bijvoorbeeld blind te zijn worden ze zich hier nog meer van bewust. Ze kennen de achtergrond en het belang van het verdrag voor de rechten van het kind. Scouts nemen deel aan maatschappelijke activiteiten als straatspeeldag en 4 mei. Scouts zijn bekend met andere organisaties (op het water).

Explorers zijn zich bewust van de positie van kinderen / jongeren in de maatschappij. Ze bedenken zelf activiteiten waarmee ze bepaalde groepen in de samenleving kunnen bereiken en kunnen dit beargumenteren, bijvoorbeeld bejaarden leren internetten, activiteiten voor asielzoekerskinderen voorbereiden, met minderheden groepen gaan varen etc.

Roverscouts leren op te komen voor hun eigen belang en dat van andere jongeren. Ze kunnen deelnemen aan grotere (water)activiteiten (zoals delfsail en sail) / activiteiten ten behoeve van bepaalde groepen of organisaties, en deze ook zelf organiseren. Roverscouts participeren in de maatschappij, bijvoorbeeld door gebruik te maken van hun stemrecht.

Progressiematrix

Identiteit
Zelfbeeld

Toelichting

Wie ben ik? Zelfbeeld en zelfreflectie. Wie ben ik in vergelijking met de rest? Bevers zijn nog heel erg op zichzelf gericht. Naarmate jeugdleden ouder worden neemt hun bewustzijn toe. Waar sta ik in mijn omgeving? En waar staan anderen?

Bevers kunnen eenvoudige kenmerken over zichzelf vertellen, zoals naam, gezin, familie, wat vind ik lekker, lievelingskleur etc. Bevers leren dat iedereen anders is.

Welpen worden zich bewust van hun omgeving en kunnen hun positie in een groep aangeven, ook wat dat dan betekent. Bijvoorbeeld jonger / ouder, nieuw / langer lid, gids / helper, ze kunnen aangeven of ze kunnen zwemmen. Ze kunnen zich nog moeilijk in een ander verplaatsen.

Scouts zijn gevoelig voor hun leeftijdsgenoten en hun positie in de groep - sociale afkeuring / instemming is belangrijk (peerpressure). Ook andere modellen, bijvoorbeeld idolen of (zee)helden, hebben grote invloed. De lichamelijke ontwikkeling gaat snel, ze worden zich bewust van hun eigen seksualiteit. Daarnaast krijgen ze inzicht in waar ze wel of niet goed in zijn.

Voor explorers is dit een belangrijk thema. Explorers worden voor een school-, beroeps- of studiekeuze gesteld. Explorers kunnen onderscheid maken in hoe ze zichzelf zien en hoe anderen tegen hen aan kijken.

Roverscouts hebben inzicht in hun eigen talenten en kwaliteiten en kunnen formuleren waar ze zichzelf verder in zouden willen ontwikkelen en gaan hier vervolgens ook gericht aan werken.

Progressiematrix

Identiteit
Groep

Toelichting

Specifieke groeps- en speltak eigen dingen, thema, eigen stijl, tradities. Waar jongere jeugdleden vooral meedoen met deze tradities zijn oudere jeugdleden zich bewust van de achtergronden en kunnen ze deze tradities ook zelf invullen / vormgeven.

Bevers kunnen zich goed inleven in een fantasiewereld en spelen in thema. Hier komen eigen rituelen, liedjes en spelletjes in terug. Ze doen op hun eigen wijze mee aan groepsactiviteiten en leren zo op een speelse wijze de andere speltakken kennen. Bevers doen mee met de tradities binnen de kolonie rondom verjaardagen, installeren of overvliegen.

Welpen zijn erg fantasieerijk en kunnen zich goed inleven in het thema. Ze doen mee aan groepsactiviteiten en zijn zich dan bewust van hun eigen positie. Ze kennen hun nest en kunnen de identiteit daarvan laten zien op eenvoudige wijze, door het gebruiken van kleuren op bijvoorbeeld een kleine vlag. Welpen kunnen zich identificeren aan de naam van een boot.

Scouts geven hun eigen identiteit vorm aan de hand van subgroepnamen, een eigen vlag, yell of lied of bootnaam/ zeilnummer. Hechtere sociale groepen, bijvoorbeeld een subgroep, zijn heel belangrijk. Scouts herkennen de verschillen tussen hun eigen groep en andere (Scouting)groepen (land/ lucht/water) en handelen hier ook naar.

Explorers herkennen groepskenmerken. Ze kunnen hun eigen stijl vormgeven en promoten. Explorers zijn zich bewust van kenmerken en de geschiedenis van hun afdeling of vloot. Ze helpen mee met het organiseren van een groepsactiviteit.

Roverscouts geven zelf de identiteit van hun stam vorm. Ze zijn zich bewust van waar de groep behoefte aan heeft en kunnen hier met een groepsactiviteit / actie op inspelen. Daarnaast beheren ze hun eigen lokaal / keet / boot en geven zelf vorm aan welke kleding zij dragen.

Progresssiematrix

Identiteit
Levensovertuiging

Toelichting

Zingeving en geloof. Waar jongere jeugdleden meedoen met wat hen wordt voorgedaan, worden oudere jeugdleden zich bewust van verschillen in opvattingen omtrent zingeving / geloof. Ze leren hierin hun eigen keuzes en afwegingen te maken.

Bevers maken kennis met eenvoudige kenmerken van het geloof en religie, zoals weten wat een kerk of moskee is en vieren van kerstmis, suikerfeest. Bevers leren tijdens een maaltijd stil te zijn als er iemand wil bidden voor het eten.

Welpen weten welke signatuur hun eigen groep heeft en waar je dat aan kunt herkennen. Ze oefenen met een moment stil zijn. Welpen maken onbewust kennis met de code (normen en waarden) van Scouting. Welpen weten dat mensen anders kunnen denken of geloven dan zij doen.

Scouts worden zich bewust van het feit dat mensen verschillend met zingeving / geloof omgaan. Ze leren elkaar hierin te respecteren en ook rekening te houden met elkaar. Daarnaast kunnen scouts aspecten van levensbeschouwing koppelen aan de normen en waarden / code van Scouting. Ze zijn op de hoogte van het belang van kampregels / vaarregels. Scouts zijn zich bewust van de achtergronden wat betreft verschillen in wat mensen denken of geloven.

Explorers weten de achtergrond van kampregels en voorschriften binnen geloof / religie. Ze zijn in staat persoonlijke keuzes te maken op dit gebied. Daarnaast kennen ze de achtergronden van normen en waarden en bereiden ze rondom dit thema onder begeleiding een viering of opkomst voor.

Roverscouts maken hun eigen keuzes wat betreft zingeving en religie. Ze kunnen hun visie op een respectvolle manier delen met anderen en dit verwerken in een programma. Daarnaast maken ze door hun activiteiten (bijvoorbeeld reizen) kennis met andere geloven en culturen. Roverscouts respecteren de keuzes van anderen en praten hier met elkaar over.

Progresssiematrix

Veilig & Gezond
Koken / voeding

Toelichting

Weekmenu, verantwoord koken en eten en omgaan met afval. Naarmate jeugdleden ouder worden neemt de begeleiding af en zijn ze ook in staat om moeilijkere / meer uitgebreide gerechten en maaltijden klaar te maken, ook voor grote(re) aantallen.

Bevers leren de basisbeginselen van koken en kunnen onder begeleiding eenvoudige dingen klaarmaken: salades, Sinaasappels persen, taart versieren, brood beleggen, broodjes bakken. Aan bod komen ook afwassen, afval weggooien en de veiligheid bij het gasfornuis. Bevers leren verschillende smaken proeven en herkennen (zoet, zuur), en dat smaken verschillen. Bovendien leren ze dat te veel eten en snoepen niet goed voor je is.

Welpen bereiden onder begeleiding met / voor hun nest een hele maaltijd / tussendoortje voor (beleggen van een pizza, pannenkoeken, popcorn, koekjes, taart, soep, onderdelen van of complete maaltijden). Ook het maken van een boodschappenlijst en opruimen / afwassen horen hier bij, onder begeleiding. Welpen kunnen voor basisproducten als fruit, groenten en zoet aangeven of het wel of niet gezond is.

Scouts doen zelfstandig boodschappen en bereiden zelf een maaltijd voor (voor de hele ploeg) onder verschillende omstandigheden (gebouw/ boot/ tent). Scouts weten hoe je een gezonde maaltijd samen kunt stellen en zijn op de hoogte van de gevolgen van ongezond eten. Ze zijn op de hoogte van houdbaarheid en bewaarmogelijkheden van levensmiddelen op kamp.

Explorers kunnen zelfstandig een uitgebreid menu samenstellen en voorbereiden. Ze zijn op de hoogte van diëten / allergieën en houden hier rekening mee. Explorers koken voor de hele speltak. Ze maken zelf de keuze wel of niet verantwoord te eten.

Roverscouts zijn zich bewust van de culturele verschillen wat betreft eten en maaltijden, en kunnen hierop inspelen (plaatselijke en westerse gerechten, kosher, halal, multiculturele wereldkeuken). Ze koken voor de hele Scoutinggroep.

Progressiematrix

Veilig & Gezond
Hygiëne

Toelichting

Persoonlijke zorg en zorg voor een schone leefomgeving. Jeugdleden worden steeds zelfstandiger in hun persoonlijke verzorging en leren hier ook in hun omgeving rekening mee te houden (voedsel, gebouw, etc).

Bevers leren eenvoudige regels voor hun persoonlijke verzorging en deze (onder begeleiding) toepassen: handen wassen na het plassen, voor het eten of koken; neus uitsnuiten. Op kamp tanden poetsen en schone onderbroek aan doen.

Welpen kunnen eenvoudige regels voor persoonlijke verzorging zelf toepassen, bijvoorbeeld (handen) wassen, tanden poetsen, schone en droge kleding op kamp aan doen, zorgdragen voor eigen bagage op kamp, douchen na het zwemmen. Meehelpen bij het schoonmaken van het lokaal / boot.

Scouts zijn zich bewust van hygiëne en letten op zaken als voedselhygiëne en een schone omgeving op kamp. Ze zijn zich bewust van de achterliggende redenen. Scouts houden het eigen lokaal / boot schoon evenals toilet en keukenruimten. Waterkwaliteit van het zwemwater kennen en hiernaar handelen. Bewust zijn van drinkwaterkwaliteit en hiernaar handelen.

Explorers zijn zich bewust van normen en waarden rondom hygiëne, kruisbesmetting, voedselhygiëne. Ze zijn op de hoogte van methodes voor het schoonhouden van lokalen, gebouw en boot/wachtschip.

Roverscouts brengen regels en voorschriften wat betreft hygiëne over op anderen. De uitvoering hiervan maken ze mogelijk en deze toetsen ze aan de werkelijkheid. Roverscouts kunnen een hygiënisch kampterrein ontwerpen en inrichten.

Progressiematrix

Veilig & Gezond
Veiligheid

Toelichting

Veiligheid is een aspect waar je bij iedere activiteit rekening mee moet houden. Jongere jeugdleden volgen vooral de regels op omtrent veiligheid, terwijl oudere jeugdleden de achtergronden van bepaalde regels kennen en hier ook op in kunnen spelen. Ook de manier waarop je je gedraagt komt aan bod. De omgeving waarop dit betrekking heeft breidt zich uit naarmate jeugdleden ouder worden.

Bevers maken kennis met herkenbare aspecten van veiligheid: brandweer, politie, ziekenhuis - wie moet je waarvoor bellen en wanneer bel je ze? (en wanneer NIET?) Ze leren te voet deelnemen aan het verkeer en veilig oversteken (links-rechts-links kijken). Bevers houden zich aan opgelegde afspraken, bijvoorbeeld waar ze mogen spelen, alleen weg als je opgehaald wordt, niet met anderen mee gaan. Ze nemen deel aan de jaarlijkse ontruimingsoefening.

Al spelenderwijs leren welpen meer over veiligheid. Ze gaan op excursie naar de brandweer / (water) politie en doen een kwartetspel rondom veiligheid. Ze oefenen verkeersregels (fietsend) en kennen vaarregels. Daarnaast leren ze hoe je je gedraagt in het verkeer of op een boot. Ze begrijpen waar een ontruimingsoefening voor is. Ze weten hoe een (verplicht) reddingsvest om hoort en ze hebben getraind in het zwembad.

Scouts leren zorg te dragen voor hun eigen veiligheid, bijvoorbeeld rondom vuur, pionierobject, hakken / zagen of een avondtocht (reflecterend hesje). Bij een brandweeroefening ontdekken ze: wat moet je doen en waar moet je op letten? Ze maken gebruik van gereedschappen bij het onderhoud van hun vlet. Rondom het water weten ze: waar mag ik zwemmen en wat is de invloed van het weer op de veiligheid? Scouts werken volgens het samen uit, samen thuis principe. Ze weten wat onderkoeling is en hoe verdrinking werkt. Ze kennen ook een aantal maatregelen om dat te behandelen. Scouts weten hoe je een drenkeling uit het water haalt.

Explorers zijn in staat procedures rondom veiligheid niet alleen op henzelf toe te passen, maar ook op de omgeving om hen heen. Bijvoorbeeld door een onderzoek te doen naar: hoe veilig is het clubhuis / wachtschip (denk aan brandblussers, vluchtwegen, brandalarm, locatie)? Regels voor veiligheid bij vletonderhoud zijn bekend en worden zelfstandig nageleefd / toegepast. Ze hebben kennis van de verschillende blusmiddelen en weten wanneer welke moet worden toegepast.

Bij roverscouts breidt het gebied rondom veiligheid zich verder uit. Dit heeft bijvoorbeeld betrekking op: waar moet je op letten als je op reis gaat (in een ander land): visa, inentingen, vervoer, slaaplocatie, bereikbaarheid, etc. Ze stellen een ontruimingsplan voor het kampterrein / gebouw op en organiseren een oefening. Roverscouts dragen / voelen de verantwoordelijkheid voor andere speltakken.

Progresssiematrix

Veilig & Gezond
EHBO

Toelichting

Kennis en toepassing van EHBO. Naarmate jeugdleden ouder worden, kunnen zij meer handelingen van EHBO toepassen. Vanaf het moment dat een jeugdlid een telefoon kan gebruiken, kunnen ze 112 bellen. Ze leren wanneer ze moeten bellen en dat dit geen spelletje is. Hoe ouder ze worden, hoe vollediger een jeugdlid een melding doet.

Bij bevers gaat het om een eerste eenvoudige kennismaking met EHBO. Ze herkennen wanneer iemand gewond is en weten wat je moet doen en wie je roept. Ook oefenen ze eenvoudige beginselen zoals pleister plakken en handen wassen. Bevers weten dat je moet koelen met water als je je verbrand hebt.

Welpen leren verschillende wonden herkennen (brandwond, snijwond, schaafwond). Ze oefenen met het aanleggen van een verband en mitella. Ze leren de vijf belangrijke punten van EHBO toe te passen en nemen een kijkje in een ambulance. Welpen kennen het alarmnummer en weten wanneer je dat moet bellen en dat dit geen spelletje is.

Scouts kunnen (als ze dit nog niet op school hebben gehad) een jeugd- EHBO-diploma halen. Ze weten waar in hun omgeving belangrijke veiligheidspunten zijn (politie, brandweer, ziekenhuis, enz). Scouts passen simpele EHBO-technieken toe, bijvoorbeeld bij veel voorkomende zaken als prikken door een brandnetel, insecten- en tekenbeten en schaaf- en snijwonden. Ze kunnen een melding doen bij 112. Scouts zijn zich bewust van gevaren van zon, kou (zonnesteek, verbranden door de zon, onderkoeling) en kunnen hiertegen maatregelen nemen (genoeg drinken, insmeren, warme droge kleding).

Explorers zijn in staat in elke omgeving belangrijke veiligheidspunten snel te lokaliseren / vinden (brandweer, politie, ziekenhuis). Explorers weten hoe ze om moeten gaan met brandwonden en spelen voor slachtoffer of laten een officiële LOTUS langskomen. Explorers kunnen omgaan met onderkoeling, verbranding, oververhitting, zonnesteek.

Roverscouts kunnen een volledig EHBO-diploma halen, inclusief reanimatie met AED. Roverscouts weten wat er in een EHBO-tas / -koffer zit en wat ze waarvoor moeten gebruiken. Ze kunnen de tas compleet maken en houden. Roverscouts kunnen herkennen wanneer iemand hulp nodig heeft.

Progressiematrix

Veilig & Gezond
Middelengebruik

Toelichting

Gebruik van alcohol en drugs. Bevers en welpen leren dat ze geen alcohol of drugs mogen gebruiken, terwijl oudere jeugdleden zich bewust worden van de effecten / gevaren en weten hoe hiermee om te gaan. Tijdens het Scoutingspel besteed je bij bevers / welpen geen aandacht aan het gebruik van middelen, bij de oudere speltakken doe je dat wel.

Bevers leren dat je van alcohol / drugs af moet blijven, en dat je rondzwervende alcoholflessen of drugsspuiten niet mag oprapen.

Welpen leren dat het gebruik van rookwaar, alcohol en drugs schadelijk is.

Scouts leren onderscheid maken in verschillende soorten drugs / alcohol en kennen de effecten van het gebruik ervan. Tijdens een (kamp-) aandacht kan aandacht geschonken worden aan het onderwerp middelengebruik en meeloopgedrag.

Explorers willen roken, drugs en alcohol uitproberen en leren hier bewust mee om te gaan. Binnen hun groep maken ze afspraken over roken, drugs en alcohol. Voor explorers wordt dit onderwerp bespreekbaar aan de hand van het bordspel 'De verleiding'. NIX<18.

Roverscouts gaan bewust om met zaken als roken, alcohol en drugs en hebben kennis van de effecten op zichzelf en de groep. Roverscouts maken hun eigen 'gedragsregels' hierover en letten ook op de naleving ervan. Roverscouts hebben kennis van regels omtrent alcohol, drugs en verkeer / varen en handelen hiernaar.

Progresssiematrix

Veilig & Gezond
Omgaan met elkaar

Toelichting

Intimiteit; hoe ga je om met anderen? Wat is je eigen rol hierin en hoe wil je dat anderen met jou omgaan? Normen en waarden. Bevers zijn nog vooral met zichzelf bezig, terwijl oudere jeugdleden zich meer bewust zijn van hun positie in een groep. Ze kunnen zich steeds meer inleven in anderen en leren welk effect hun gedrag op anderen kan hebben. Dit is bijvoorbeeld het geval bij pesten.

Bevers weten dat ze onderdeel zijn van een groep, maar spelen veelal naast elkaar. Ze weten dat je een ander geen pijn mag doen en dat je naar de leiding moet luisteren. Bevers leren een onderscheid te maken tussen goed en kwaad. Bevers zijn zich er nog niet van bewust dat ze iemand kunnen pesten met woorden. Ze leren dat ondanks dat niet iedereen hetzelfde is, je toch samen kunt spelen. Bevers kunnen alsjeblieft / dankjewel zeggen.

Welpen werken in groepjes en tweetallen samen. Ze kennen de basisomgangsregels (bijvoorbeeld uit de welpenwet) en zijn erop gericht straf te vermijden / een beloning te krijgen. Zo leren ze dat je bepaalde regels moet volgen. Gidsen en helpers leren in hun nest op te letten dat iedereen het naar de zin heeft. Jongere welpen weten dat ze naar hun gids / helper moeten luisteren. Welpen weten dat niet iedereen hetzelfde is, maar je toch netjes met elkaar om gaat. Welpen zijn verbaal in staat om iemand te pesten, weten wat pesten is en leren dat je dat niet mag doen. Ze kennen het verschil tussen pesten en plagen, maar weten niet altijd goed de grens hier tussen te bewaken.

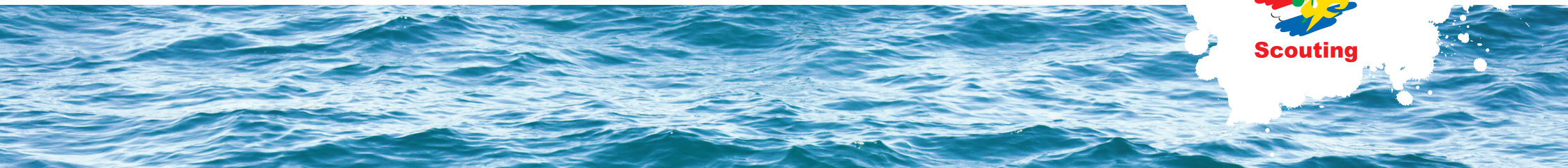
Scouts kunnen zich al goed verplaatsen in een ander. Ze weten welk effect bepaald gedrag op de ander kan hebben en kennen de correcte sociale omgangsvormen. Scouts weten dat je respect voor jezelf en elkaar hebt. In de ploeg leren ze in overleg tot een besluit te komen. De ploegleider kan dit besluit uitleggen aan anderen. Scouts bevinden zich in de puberteit, wat ook op het gebied van seksualiteit veranderingen met zich meebrengt. Ze zijn zich bewust van de manier waarop je hier (met elkaar) mee omgaat en van de gevolgen / effecten die pesten op iemand kunnen hebben. Ze herkennen een situatie waarin iemand gepest wordt.

Explorers zijn in staat om met anderen samen te werken, ook als je onderling verschilt. Ze weten in een groep de kwaliteiten van elkaar te benutten. Binnen de afdeling weten ze wanneer er niet respectvol met elkaar omgegaan wordt en ze kunnen dit op een goede manier aankaarten en oplossen. Explorers komen in de groep gezamenlijk tot een besluit en weten wat de nadelen zijn wanneer dit niet gebeurt. Explorers stellen onder begeleiding in de groep pesten aan de orde en bespreken hoe dit te voorkomen / ermee om te gaan.

Roverscouts brengen normen en waarden op anderen over. Ze zijn bekend met het protocol "intimiteit". Roverscouts kunnen een gesprek over pesten in een groep aangaan en begeleiden.

Scouting